

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003¹

Leen Charles², Marie Christine Laleman³ en Valérie Meillander⁴

Inventarissen, archiefbeschrijvingen, repertoria, bibliografieën

2285. BRACKE L., *Drongen Sint-Gerolf parochieregisters trouwakten 19de eeuw*, in *Dronghine*, Drongen, 2003.

2286. CASSIMAN P., *Archiefoverdracht van Baarle naar Latem*, in *Dronghine, Jaarboek*, 2003, p. 49-54. Naar aanleiding van een keizerlijk besluit van 22 januari 1805 waarbij de gemeente Baarle afgeschaft werd en opgesplitst werd in twee delen (een deel bij Drongen en een deel bij Sint-Martens-Latem) werd eveneens de opdracht gegeven de archieven over te brengen naar Latem. Met het oog op de overdracht werd een inventaris opge- maakt die in het artikel wordt gepubliceerd maar waarbij de originele archief- stukken zoals blijkt verloren gegaan zijn.

2287. CHARLES L., M.C. LALEMAN & V. MEILLANDER, *Bibliografie van de geschiedenis van Gent 2001-2002*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde*, (2002), nr. LVI, p. 299-334.

2288. ERVYNCK G., *Inventaris van de microfilms van de parochieregisters in het Stadsarchief Gent*, in *Genealogie & Heraldiek in Vlaanderen*, 1, (2003), nr. 1, p. 10-30.

2289. JANSSENS G., *De uitgave van de verordeningen van Koning Filips II (1566-1570). Bronnen voor de teksteditie*, in *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der oude wetten en verordeningen van België*, XLIII, (2002), p. 67-73. Met het oog op de uitgave van de vorstelijke veror- deningen voor de periode 1566-1570 wordt ingegaan op het bronnenmateriaal

¹ Deze bibliografie werd afgesloten per 31/8/2003. Ten einde een zo groot mogelijke volledigheid van de bijdragen te kunnen verwezenlijken, roepen we graag de auteurs op overdrukjes van hun werk te bezorgen aan het Stadsarchief, Abrahamstraat 13, 9000 Gent. Deze bijdragen worden dan in de bibliotheek van het Stadsarchief opgenomen.

² Stadsarchivaris, Abrahamstraat 13, 9000 Gent, 09/225.32.53 fax. 09/233.11.58 e-mail stadsarchief@gent.be

³ Adviseur & Stadsarcheoloog, Hof van Ryhove, Onderstraat 20, 9000 Gent, 09/266.57.60 fax. 09/223.99.19 e-mail stadsarcheologie@gent.be

⁴ Historica, Stadsarchief, Abrahamstraat 13, 9000 Gent, 09/225.32.53 fax. 09/223.11.58 e-mail stadsarchief@gent.be

en op de selectiecriteria. In diverse archieven berusten reeksen geauthentificeerde kopieën van verordeningen die meestal niet volledig zijn, maar toch kunnen gebruikt worden als hulpmiddel om een zo volledig mogelijke lijst van de koninklijke verordeningen op te stellen. De auteur gaat na welke kopieën aanwezig zijn in de stadsarchieven van Gent en van Antwerpen.

2290. MERTENS J. & P. VANDEWALLE, *Metrologisch Vademecum voor Vlaanderen*, Brugge, 2003, 93 blz.

2291. S.N., *Inventaire van de inventaire archéologique de Gand in Gandavum*, 7, (2002), nr. 3, p. 2-37. Themanummer gewijd aan de geschiedenis van de Société Archéologique de Gand onder wiens auspiciën de IAG verscheen. Eveneens aandacht voor de personen die deel uitgemaakt hebben van de vereniging en voor de medewerkers aan de *Inventaire* evenals voor de illustrators.

2292. VANDERMEERSCH K., *Het Provinciaal Archief Oost-Vlaanderen*, in *@rchieflink*, 3, (2003), nr. 4, p. 4-6. Over de nieuwe locatie van het provinciaal archief aan de Pelikaanstraat te Gent.

2293. VERHEEKE G., *20 jaar TIC. Artikels-Onderwerpen-Auteurs*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 20, (2002), nr. 4, p. 31-39.

2294. VIAENE P., *Bibliografie industriële archeologie en industrieel erfgoed in België (IX)*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 20, (2002), nr. 4, p. 3-30.

Algemeen

2295. ALLEGAERT P., F. DE PREESTER, N. VERTRIEST & A. CAILLIAU, *Het Museum Dr. Guislain te Gent, (Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen nr. 4)*, Antwerpen, 2002, 43 blz. Beknopte monografie over het bijzondere museum Dr. Guislain, voorafgegaan door een geschiedkundig overzicht van de psychiatrie en het ontstaan van het Guislaingesticht. De permanente collectie van het museum is driedig: de geschiedenis van de psychiatrie, een fotoverzameling over leven in de psychiatrie en de outsiderskunst. Geïllustreerd.

2296. BRACKS D., P. CRYNS, Y. DUWELZ, V. JACOBS, J.- L. ROBA, P. TAGHON & F. VAN HUMBEEK, *100 jaar luchtvaart in België. Het album van de Belgian Aviation History Association*, Tielt, 2002, 206 blz. Fotoboek van de Belgische luchtvaart, opgemaakt in chronologische orde. Wat Gent betreft is er de foto van Lucien Harel met zijn tweedekker te Gent in 1911. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2297. CHARLES L. & G. JANSSENS, *Tweemaal met het archief getrouwd: een gesprek met Griet Maréchal, ereafdelingshoofd bij het Algemeen Rijksarchief te Brussel*, in *Bibliotheek- en Archiefgids*, 79, (2003), nr. 1, p. 16-20.

2298. DEFOORT H., W. DE VUYST & C. DE WEERDT, *Gent heen/terug. Een tentoonstelling over reizen en reizigers op basis van Gentse archiefcollecties*, Gent, 2003, 60 blz. Publicatie bij een tentoonstelling, georganiseerd door vzw Gent Cultuurstad in het Sint-Pietersstation te Gent naar aanleiding van het erfgoedweekend 2003. Bijdragen over de Wereldtentoonstelling van 1913, de bouw van het Sint-Pietersstation, de reizende studenten, kerkhof-toerisme, het spoorwegnet, reisverslagen, vertragingen, files, en andere beslommeringen tijdens het reizen, de spoorwegen in Belgisch Congo en de 19de eeuwse emigratie naar Argentinië.

2299. DE TREMERIE M., *Een echte trekpleister geworden. Cultuurhistorisch Gent*, in *Toerisme Oost-Vlaanderen*, 52, (2003), nr. 1, p. 25-27. Een gesprek met Tony Gilissen, 25 jaar directeur van de Dienst Toerisme van Gent, over de evoluties binnen deze sector tijdens zijn carrière.

2300. DEVRIESE L., *Het Gentse ambachtsleven veelzijdig weerspiegeld in de huidenvetterij*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, (2003), Cahier 25, p. 1-33. De auteur behandelt achtereenvolgens het huidenvettersvak, de ambachtsstructuren, de conflictbeheersing en de ontwikkeling van dit vakgebied. Geïllustreerd.

2301. RANSHUYSEN L., *Een nieuw stadsmuseum voor Gent. Voorstellen vanuit het beoogde publiek*, (*Gent Cultuurstad v.z.w.*), Gent, 2003, 120 blz. Resultaten van een publieksonderzoek in functie van de realisatie van een nieuw Gents stadsmuseum in de Bijlokesite (Godshuizenlaan-Jozef Kluyskensstraat).

2302. VANACKER D., *Gand, histoire d'une ville*, in *Septentrion*, XXXI, (2002), nr. 4, p. 40-48. Kort historisch overzicht van de stad Gent ter gelegenheid van de herdenkingen rond Keizer Karel, waarbij de aandacht vooral wordt toegespitst op de economische en toeristische troeven van de stad vroeger, maar ook vandaag.

2303. VIAENE-AWOUTERS L. & E. WARLOP (dir.), *Gemeentewapens in België-Vlaanderen en Brussel, (Dexia)*, Brussel, 2002, 2 delen. Nieuw naslagwerk over de wapens en vlaggen van gemeente en provincies als opvolger van het *Wapenboek van de provinciën en gemeenten van België (1955-1969)* van M. SERVAIS. Geïllustreerd.

Archeologische kronieken

2304. DE VUYST W., G. EVERAERT, M.C. LALEMAN, D. LIEVOIS & G. VERMEIREN, *Projectonderzoek in Sint-Kruis-Winkel* (Gent, O.VI.), in *Archaeologia Mediaevalis*, Gent, 2003, nr. 26, p. 31-32. Beknopt verslag over het onderzoek in de Heilig-Kruiskerk en op de kasteelsite, met inbegrip van het Della Faillehuis Sint-Kruis-Winkeldorp 62.

2305. HEIRMAN K., J. HUYGHE, M.C. LALEMAN, D. LIEVOIS, G. STOOPS, K. RUTTEN, D. VANHEE & G. VERMEIREN, *De Sint-Pieterssite te Gent (O.-VI.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, (2003), nr. 26, p. 111-113.

2306. LALEMAN, M.C., G. STOOPS & G. VERMEIREN, *Archeologisch onderzoek in Gent (O.-VI.)*, in *Archaeologia Mediaevalis*, (2003). Nr. 26, p. 115-116.

2307. LALEMAN M.C. & G. VERMEIREN (red.), *Archaeologia Mediaevalis. Kroniek-Chronique*, Gent, 2003, nr. 26, 157 blz. Overzicht van het gerealiseerde archeologisch onderzoek in Vlaanderen en de aangrenzende gebieden over 2002. Met verwijzingen naar Gent.

2308. VAN STRYDONCK M., e.a., *Royal Institute for Cultural Heritage. Radiocarbon dates XVIII*, Brussels, 2002, 70 blz. Met resultaten van radio-koolstofdateringen op monsters uit de archeologische opgravingen in het Gravensteen (Sint-Veerleplein).

Prehistorie, Romeinse en Merovingische tijden

2309. BOURGEOIS I., B. CHERRETE & J. BOURGEOIS, *Bronze Age and Iron Age settlements in Belgium, an overview*, in BOURGEOIS J., I. BOURGEOIS & B. CHERETTE, *Bronze Age and Iron Age communities in North-Western Europe*, (Koninklijke Vlaamse Academie voor Letteren, Wetenschappen en Schone Kunsten van België), Brussel, 2003, p. 175-190.

2310. CHERETTE B., *De onager volgens Marcellinus Ammianus: een kritische reconstructie*, in *Vobov-Info*, (2002), nr. 55, p. 3-29. Situering van de Romeinse onager of eenarmige steenwerper in de geschiedenis van de antieke artillerie, waarvan de beginfase in 399 vóór onze tijdrekening in Syracuse wordt gelocaliseerd. Centraal element in de bijdrage is de ontleding van een Latijnse beschrijving door Marcellinus Ammianus uit de 4de eeuw. Dit leidde tot een hertaling. De bevindingen werden vervolgens experimenteel getoest. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2311. DE LONGIE B. & J. ROMMELAERE, *De Gallische hoeve in Destelbergen*, in *Vobov-Info*, (2002), nr. 55, p. 30-50. Neerslag van een educatief project van de v.z.w. Gallisch Dorp in Destelbergen rond het leven in de ijzertijd, een combinatie van experimentele archeologie en archeo-educatie. Geïllustreerd.

2312. SEIPEL W. (dir.), *7000 jaar Perzische Kunst. Meesterwerken uit het Nationaal Museum van Iran in Teheran*, (Skira), Milano, 2002, 341 blz. Nederlandstalige uitgave van een in 2000 in het Duits verschenen werk. De Nederlandse versie begeleidde de gelijknamige tentoonstelling die van 13 september 2002 tot 5 januari 2003 opgezet werd in de Kunsthall Sint-Pietersabdij. Geïllustreerd.

2313. VERMEULEN F. & M. ANTROP (eds.), *Ancient lines in the landscape. A Geo-Archaeological Study of Protohistoric and Roman Roads and Field Systems in Northwestern Gaul*, (*Annual Papers on Classical Archaeology*, supplement 7), Leuven, 2001, 266 blz. Wetenschappelijke bundeling door verschillende auteurs van de bevindingen over een driejarig onderzoeksproject rond het pre-middeleeuwse landschap in de *Civitas Menapiorum*, met vooral intensief onderzoek in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, en waarbij onder meer gebruik werd gemaakt van het archeologisch-luchtfotografische databestand van de Universiteit Gent. Een eerste deel behandelt meer algemeen de archeologische belangstelling voor het antropogene landschap. In een tweede deel ligt de klemtoon op de registratie van mogelijke wegtracés via luchtfotografie en hun precieze lokalisatie. Een derde deel handelt over wegen en wegssystemen, een vierde over akkersystemen. Met talrijke verwijzingen naar de Gentse regio, en onder meer ook naar resultaten van archeologisch onderzoek in Sint-Denijs-Westrem. Geïllustreerd.

Middeleeuwen

2314. BOONE M., *'Cette frivole, dampnable et desraisonnable bourgeoisie': de vele gezichten van het laatmiddeleeuwse burgerbegrip in de Zuidelijke Nederlanden*, in KLOEK J. & K. TILMANS (eds), *Burger. Een geschiedenis van het begrip 'burger' in de Nederlanden van de Middeleeuwen tot de 21ste eeuw*, Amsterdam, 2002, p. 33-54.

2315. BOONE M., *Urban space and political conflict in late medieval Flanders*, in *Journal of Interdisciplinary History*, (2002), nr. 32, p. 621-640.

2316. CHARLES L., *Memorieboek uit de zestiende eeuw terecht*, in *@rchieflink*, 3, (2003), nr. 2, p. 1-2. Over de schenking van een memorieboek aan het Stadsarchief van Gent. Het gaat om een manuscript, een memorieboek, dat behalve de schepenlijsten vanaf 1301 tot en met 1581 heel wat historische wetenswaardigheden opsomt.

2317. CHARLES-ROUX E., *Don Jean d'Autriche. Bâtard de Charles Quint*, (Editions Racine), Bruxelles, 2003, 232 blz. Geïllustreerd.

2318. DAMBRUYNE J., *Corporatieve middengroepen. Aspiraties, relaties en transformaties in de 16de-eeuwse Gentse ambachtswereld*, (Academia Press & Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde), Gent, 2002, 884 blz. Het boekwerk is een weerslag van een gedeelte van het doctorale proefschrift dat de auteur in 2002 aan de Universiteit Gent voorstelde. De uitgave heeft een structuur in vijf hoofdstukken waarin de volgende onderwerpen uitvoerig worden toegelicht: de corporatieve kaders, de sociale en professionele mobiliteit binnen de ambachtswereld, fiscale stratificaties en sociale verhoudingen, machtsverdeling en bestuursmobiliteit, stedelijke stabiliteit en instabiliteit. Een 39 bijlagen en 44 grafieken ondersteunen met cijfergegevens de studie en de conclusies die de gehele 16de eeuw overspannen. De auteur verduidelijkt op overtuigende wijze de grote maatschappelijke betekenis van de middengroepen, in casu de ambachtsmeesters als motor van de stedelijke economie en fervente aanhangers van stedelijke autonomie.

2319. DAMBRUYNE J., *De Gentse transportsector en de interregionale handel in de nederlanden tijdens de 16de eeuw. Een conjunctuuranalyse*, in PARMONTIER J. & S. SPANOGHE (eds), *Orbis in Orbeur. Liber Amicorum John Everaert*, Gent, 2001, p. 133-156.

2320. DUMOLYN J., *Investeren in sociaal kapitaal. Netwerken en sociale transacties van Bourgondische ambtenaren*, in *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis*, 28, (2002), nr. 4, p. 417-438. De auteur onderzoekt de betekenis van netwerken als "sociaal kapitaal" in de machtsverwervingsprocessen van vorst, ambtenaren en groepen die de bredere politieke maatschappij uitmaakten. Hij wil diverse soorten netwerken onderscheiden die operationeel waren rond de prosopografische populatie van het hogere personeel van de Bourgondische hertogen in het graafschap Vlaanderen. Uitgangspunt is de relationele sociologie van Pierre Bourdieu.

2321. DUMOLYN J. & K. MOERMANS, *Distinctie en memorie. Symbolische investeringen in de eeuwigheid door laatmiddeleeuwse hoge ambtenaren in het graafschap Vlaanderen*, in *Tijdschrift voor Geschiedenis*, 116, (2003), nr. 3, p. 332-349. Sterven en begraven zijn sociale fenomenen bij uitstek die bovendien veel historische, archeologische sporen hebben nagelaten. Uitgangspunt voor deze studie zijn de begrafenispraktijken van een groep, gekenmerkt door een zeer sterke sociale promotie, met name het hogere personeel van de Raad van Vlaanderen en van de Rekenkamer van Rijsel. De aandacht gaat vooral uit naar de sociale en de symbolische winst die het spirituele kapitaal voortbracht voor de betrokkene en zijn nageslacht. Gezien het fragmentaire karakter van het bronnenmateriaal gaat het eerder om een kwalitatieve dan om een kwantitatieve benadering. Ook richten de auteurs zich

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

vooral op het monumentale element zoals grafstenen en worden de liturgische aspecten (missen, jaargetijden,...) buiten beschouwing gelaten.

2322. HAEMERS J., *550 jaar Gentse opstand (1449-1453). Een heuglijke viering*, in *@rchieflink*, 3, (2003), nr. 4, p. 1-3. Bijdrage over de slag bij Gavere in 1453 waarbij de Bourgondische hertog Filips de Goede de Gentenaars een nederlaag toebrengt. Dit artikel is gebaseerd op een licentie-verhandeling waarin de opstand die er aan voorafging onder de loep wordt genomen.

2323. LIEVOIS D. & M. WOLINSKI, *Mout sont vallant cil de Gant - een motet ter ere van de Gentse erfachtige lieden in het midden van de dertiende eeuw*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 35-51. Het motet, geciteerd in de titel, bevat op hoogst uitzonderlijke wijze een politieke boodschap. Het gaat om de oudste stedelijke lofzang in de Lage Landen. De sociale groep die in de kijker gezet wordt, is de Gentse elite van de erfachtige lieden, die er een verfijnde levensstijl op nahielden en bijzonder kapitaalkrchtig waren waardoor zij afgunst en nijd ondervonden.

2324. NEVEJANS A., *Aldus staet in scepenen bouc...De registers van de Gentse schepenen van de keure in de 14de eeuw*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 53-64. In tegenstelling tot de meeste studies die de rijke inhoud van de akten bestuderen gaat de aandacht in deze bijdrage uit naar de vorm van de registers. De auteur probeert te achterhalen hoe de akten werden opgesteld, wie ze optekende, hoe ze in de registers werden gerangschikt en welke registratietraditie het schepenenbestuur aanhing.

2325. VANHOUTTE E. (red.), *Talig erfgoed. De Zuidelijke Nederlanden in de 14de eeuw*, Gent, 2002, 119 blz. De Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letterkunde wil de aandacht vestigen op het niet-literaire Nederlandstalige erfgoed dat vanaf de 13de eeuw tot nu tot ons is gekomen, samen goed voor het collectieve geheugen van onze contreien. De publicatie is de neerslag van het colloquium dat op 18 mei 2001 werd georganiseerd in verband met 14de-eeuwse ambtelijke taal. In de bijdrage BOONE M., *Spreken de bronnen? Bedenkingen van een historicus bij een corpus van laat-middeleeuwse Nederlandse teksten*, worden enkele bedenkingen aangereikt over hoe de later, overvloediger gedocumenteerde eeuwen kunnen worden behandeld in navolging van het *Corpus Gysseling* dat de 13de eeuw bestudeert. Daarin komen voorbeelden uit het oude graafschap Vlaanderen (en Gent).

2326. VAN KEYMEULEN J., M. ADRIAEN & G. MARECHAL, *In der sieker dienste. De oudste ambachtelijke tekst in het Nederlands. De statuten van de leprozerie van Gent, 1236*, Gent, 2003, 48 blz. Heruitgave van de statuten van het Gentse leprozenhuis van 1236, met vertaling (J. VANKEYMEULEN), commentaar en situering binnen een meer algemene context van leprozen en leprozenhuizen in Gent en Vlaanderen (G. MARECHAL). Als bijlage een overzicht van de rol van de cisterciënzerinnen in de Gentse ziekenzorg (M. ADRIAEN). Geïllustreerd.

2327. VAN LEEUWEN J., *Didactiek in een Middeleeuws stadhuis. De functie en betekenis van een Gents opschrift uit 1480* in BAUER R., M. DE SMET, B. MEIJNS en P. TRIO (red.) *In de voetsporen van Jacob van Maerlant. Liber amicorum Raf De Keyser. Verzameling opstellen over middeleeuwse geschiedenis en geschiedenisdidactiek*, (*Symbolae. Facultatis Litterarum Lovaniensis*, series A/vol. 30), p. 336-350. De auteur gaat de omstandigheden na waarin een raadsgezicht op de wanden van het Gentse stadhuis tot stand kwam. Vanuit deze context kan een antwoord worden gevonden op de vraag naar de functie en de betekenis van dit didactische opschrift in het 15de-eeuwse Gent.

Moderne tijden

2328. BRIELS J., *Zuid-Nederlandse predikanten in de republiek 1572-1621. Een bijdrage tot de kennis van de Zuid-Nederlandse immigratie*, in *Bijdragen tot de Geschiedenis*, 85, (2002), nr. 3-4, p. 169-243. Het protestantisme heeft zich in de Noordelijke Provinciën van de 16de eeuw, in tegenstelling tot de Zuidelijke, niet echt weten te affirmeren. Het is de emigratie van duizenden Brabantse, Waalse en Vlaamse protestantse vluchtelingen naar de Noordelijke contreien tussen 1572 en 1621, die een essentiële bijdrage heeft geleverd tot de calvinisering van de bevolking in de republiek.

2329. CASSIMAN K. (red.), *De barge, een trekschuit tussen Gent en Brugge*, Gent, 2003, 102 blz. Herwerkte uitgave van de catalogus *Een trekschuit voor koningen, de barge tussen Gent en Brugge*, uitgegeven door de stad Gent bij de gelijknamige tentoonstelling in het Bijlokemuseum in 1993. Heruitgave naar aanleiding van de bouw van de Gentse barge, de ambachtelijk gebouwde reconstructie van een Gents historisch schip uit de 18de eeuw, project dat erop gericht was langdurig werklozen op een zinvolle manier ervaring te laten opdoen en herscholing te bieden.

2330. CAUCHIES J.M., *Les étrangers dans l'entourage politique de Philippe le Beau*, in *Revue du Nord*, 84, (2002), nrs. 345-346. Peiling naar de vreemdelingen in de politieke entourage van Filips de Schone, hertog van Bourgondië, die de Nederlanden bestuurde van 1494 tot aan zijn dood in 1506. Verwijzingen naar Gent. Het artikel maakt deel uit van een themanummer rond de vreemdelingen aan het Bourgondische hof.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2331. CRANE, N., *Mercator. De man die de aarde in kaart bracht*, (Ambo-Manteau), 2003, 365 blz. Aan de hand van een dertigtal hoofdstukken wordt de wereld geschetst waarin Mercator of Gerard Kremer (1512-1594) leefde en de cartografische vernieuwingen in kaarten en globes verwerkte. Geïllustreerd.

2332. DE BAETS A., *De veldtocht van Prins Frederik-Willem van Oranje-Nassau door het land van Rode A° 1645*, in *Land van Rode*, 31, (2003), p. 10-25. Enkele passages uit een verhaal in dagboekvorm van een anonieme predikant die het leger van prins Frederik Hendrik van Oranje Nassau vergezelde op zijn tocht door het land van Rode en het land van Waas naar de stad Hulst. Het dagboek vangt aan op 26 september 1645 en eindigt op 5 november 1645.

2333. DECEULAER H., *Consumptie en distributie van kleding tussen stad en platteland. Drie regionale patronen in de Zuidelijke Nederlanden (zestiende-achttiende eeuw)*, in *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis*, 28, (2002), nr. 4, p. 439-468. Bijdrage waarin de auteur probeert aan te tonen dat de rurale consumptie in sommige regio's van de Zuidelijke Nederlanden een invloed uitoefende op de ontwikkeling, samenstelling en sociale organisatie van bepaalde bedrijfstakken, voornamelijk in de kledingssector. Drie sterk verschillende regio's worden onder de loep genomen: de Antwerpse Kempen (subsistentielandbouw), Oost-Vlaanderen en de streek rond Gent (proto-industrialisatie) en het achterland van Brussel (commercieel landbouwgebied).

2334. DE HERDT R., *Het uitroeien van de runderpest in Vlaanderen (1769-1785). Regeringsmaatregelen en oppositie ertegen*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 83, (2003), nr. 3, p. 73-89. Over de bijzondere betekenis van runderpestbestrijding in de ontwikkeling van de diergeneeskunde. Het zijn de inzichten en de voorstellen van de Romeinse geleerde Giovanni Lancisi die tot op heden bepalend gebleven zijn en zonder veel veranderingen toegepast worden. De bijdrage kadert in een themanummer over vlees *Lekker dier!? ze zijn wat we eten* naar aanleiding van een tentoonstelling in het M.I.A.T. Geïllustreerd.

2335. HUYS J., *Een tropische trompetter in Gent (1693-1703)*, in *Clocke Roeland*, 7, (2003), p. 2-3. Over Sebastiaen America, afkomstig uit Martinique, stadstrompetter in het Gentse Belfort.

2336. KLUYSKENS P., *De Bargie*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 3, p. 153-161. Heruitgave van een artikel dat de auteur een halve eeuw geleden schreef over de trekschuiten die voeren op de nieuw aangelegde verbindingsvaart tussen Gent en Brugge waardoor de Brugse Vaart niet alleen een gemakkelijke verbinding vormde voor het transport van goederen maar ook een comfortabele manier van reizen werd voor personentransport.

2337. LEYDER D., *Eendere hoofden onder eendere pruiken? Het Latijns onderwijs te Gent en het omliggende platteland rond het einde van het Ancien Régime*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 185-249. Studie van de initiatieven die de centrale overheid nam om het vervolgonderwijs te organiseren na de opheffing van de jezuïtenorde in 1773. Eerder institutionele aanpak (richtlijnen naar collegeleraars, werkomstandigheden, rekrutering;...) van de studie van het vervolgonderwijs, dat tot op heden buiten de belangstellingssfeer van de vorsers viel, als noodzakelijke tussenstap naar een toekomstig micro-onderzoek, dat gericht is op het alledaagse handelen in de klas.

2338. OSSIEUR E., *325 jaar geleden. Gesneuvelden, gekwetsten en krijgsgevangenen tijdens het beleg en de verovering van Gent in 1678*, in *Vlaamse Stam*, 39, (2003), nr. 5, p. 368-399. De auteur hangt een beeld op van de oorlogsverrichtingen te Gent in het kader van de Hollandse oorlog waarbij de Spaanse troepen te Gent op amper één week tijd verslagen werden door de Fransen. Aan de hand van bronnen bewaard in het Stadsarchief Gent geeft hij eveneens een overzicht van de eerste schermutselingen die plaatsvonden buiten de stadsmuren op het omringende platteland, van het oorlogspotentieel en de krijgsmacht voorhanden te Gent en van de gesneuvelden en de gekwetsten.

2339. OSSIEUR E., *Het memorieboek van pastoor Roger Nottingham van de Gentse Sint-Niklaasparochie (1657-1690) in Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 3, p. 130-152; nr. 4, p. 206-230. Vertaling en annotaties bij een memorieboek (bewaard in het Rijksarchief) opgesteld in het Latijn door de pastoor van de Sint-Niklaasparochie die vanaf zijn benoeming in 1656 optekende wat hij belangrijk vond als pastoor.

2340. SCHEPENS E., *Cijns van de armen van Laarne gelegen te Drongen*, in *Dronghine*, Jaarboek 2003, p. 21.

2341. SCHEPENS E., *Pachtcontracten te Drongen*, in *Dronghine*, Jaarboek 2003, p. 13-19. Pachtcontracten bewaard in het Rijksarchief voor de periode van 1568 tot 1740. Het gaat over gronden die het klooster verpachtte, maar eveneens over gronden door het klooster gepacht.

2342. VERBERCKMOES, J., (red.), *Vreemden vertoond. Opstellen over exotisme en spektakelcultuur in de Spaanse Nederlanden en de Nieuwe Wereld*, (Peeters), Leuven, 2003, 239 blz. In acht deelstudies probeert men een antwoord te formuleren op hoe mensen de nieuwe wereld van de ontdekkingsreizen in de 16de en de 17de eeuw leerden kennen en wat er van dit exotisme in de dagelijkse leefwereld werd overgenomen.

2343. VERMEULEN I., *Bijdrage tot de studie van de mortaliteit in Gent tijdens de 18de eeuw. Casus: de Sint-Salvatorparochie*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 111-144. Onderzoek naar de mortaliteit in de Gentse Sint-Salvatorparochie tijdens de 18de eeuw, in hoofdzaak gebaseerd op de overlijdensregisters. Vooreerst wordt kort ingegaan op de algemene mortaliteitstendenzen en crisissen in de zeven Gentse parochies. Vervolgens worden een aantal parameters geanalyseerd voor deze parochie zoals levensverwachting, verschil man vrouw, zuigelingen-en kindersterfte. De auteur pikt in op een reeds eerder verschenen studie over de mortaliteit in de Sint-Jacobsparochie.

Hedendaagse tijden

2344. ALBRECHT H., *Het ontstaan van de dierentuinen, een nieuw fenomeen*, in *Van Mensen en Dingen*, I, (2003), nr. 2, p. 149-164. De auteur gaat na wat de oorsprong is van het fenomeen dierentuin en hoe een moderne zoo kan omschreven worden als een dierenverzameling die gebruikt wordt om de exotische dieren dichterbij de bevolking te brengen en wetenschappelijk te bestuderen. De creatie van zoo's houdt ook verband met de verfraaiing van de stad in een periode van groeiende industrialisatie en verstedelijking. Ze probeert na te gaan wie of wat aan de grondslag lag van de creatie van een zoo in Gent en hoe het gesteld was met de dierencollectie van de "Maatschappij voor Natuurlijke Historie" van Gent. Geïllustreerd.

2345. BACKS J., *Mortaliteit in Gent (1830-1950)*, (*Verhandelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, XXIX), Gent, 2003, 298 blz. Onderzoek naar de mortaliteit van de stad Gent tijdens de 19de eeuw met als einddoel het opstellen van een sociale differentiatie voor de dood. Aandacht voor de langetermijnevolutie en de gevolgen van de industrialisatie op de levenskansen van de Gentenaren. Verder wordt een antwoord gezocht op vragen met betrekking tot de zuigelingensterfte, de belangrijkste doodsoorzaken, of het industriële voorkomen van de stad bepalend was voor de diverse aspecten van de mortaliteit, hoe de sociale structuren waren binnen de stad en de leefomstandigheden van de inwoners. Kern van het betoog is of de beter gegoeden in de 19de-eeuwse samenleving hogere levenskansen bezitten dan de armen.

2346. BACKS J., *Mortaliteit in Gent in de negentiende eeuw*, in *@rchieflink*, 3, (2003), nr. 1, p. 4-5. Samenvatting van een licentiaatsverhandeling over het onderzoek naar de mortaliteit in het 19de-eeuwse Gent, met aandacht voor de impact van de industrialisatie op de algemene levensomstandigheden en voor mogelijke demografische evoluties.

2347. COLLET E., e.a., *Delhaize le lion, épiciers depuis 1867*, (Editions Racine), Bruxelles, 2003, 244 blz. Ontwikkeling van deze winkels tegenover een meer algemene context van voedingsgewoonten en consumptiegedrag, van veranderingen in het socio-economische landschap van ons land. Geïllustreerd.

2348. DECKERS M., *De strafrechterlijke vervolging van het activisme. Deel I: Het wettelijk kader in Wetenschappelijke tijdingen*, LXI, (2002) nr. 3, p.156-178; *deel II: de maatschappelijke invloed*, nr. 4, p.191-211; *deel III: de omvang. Besluiten*, LXII, (2003), nr. 1, p. 22-31. In het eerste deel wordt uitvoerig aandacht besteed aan het wetgevende werk dat door de regering van Le Havre werd verricht met de bedoeling te achterhalen welk vervolgingsbeleid de regering voor het aanvatten van de repressie voor ogen had. In de twee volgende delen wordt dieper ingegaan op het concrete verloop van de repressie, met als aandachtspunten de publieke opinie, de magistratuur, de politieke wereld en tenslotte ook de kwantitatieve omvang van de repressie.

2349. DE CLERCK K., *75 jaar pedagogische wetenschappen aan de Gentse universiteit (Uit het verleden van de RUG, nr. 43)*, Gent, 2002, 174 blz. Geschiedenis van de Faculteit van de Psychologische en Pedagogische Wetenschappen, opgeluisterd door fragmenten uit gevoerde gesprekken met 75 oud-studenten. Geïllustreerd.

2350. DE CLERCQ M., *1937: Gent en Spanje tijdens de Spaanse Burgeroorlog*, in *GOV Heraut*, 37, (2002), nr. 4, p. 6-8. Over de opvang van de kinderen die het Baskenland ontvluchtten en in Gent een pleeggezin kregen tijdens het regime van generaal Franco.

2351. *De Fontein van de Oranjeberg, (Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2003, deel IV, 903 blz. Politiek- instutionele geschiedenis van de Provincie Oost-Vlaanderen van 1920 tot heden, met monografische toelichtingen over gouverneurs, voorzitters van de provincieraad, griffiers, gedeputeerden en markante raadsleden. Geïllustreerd.

2352. DEFOORT H., *Vooruit, toverwoord dat ons aanvuurt! Omtrent de originaliteit, kracht en zwakte van de Gentse sociaal-democratie*, in VERBRUGGEN P. (dir.), *Ons Huis, (Amsab)*, Gent, 2002, p. 50-76. Geïllustreerd.

2353. DE GENDT M., *Het blad van papier. De eigenzinnige geschiedenis van het Gentse studentenblad Schamper*, in *Brood en rozen*, (2003), nr. 1, p. 49-61. Terugblik op de bewogen geschiedenis van het studentenblad dat het licht zag in 1975 als een project van een kleine groep progressieve studenten.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2354. DENECKERE G., *Het standbeeld van Jacob Van Artevelde op de Vrijdagmarkt als lieu de mémoire*, in VERBRUGGEN P. (dir.), *Ons Huis*, (Amsab), Gent, 2002, p. 40-49. Jacob van Artevelde, de Gentse voorman uit de 14de eeuw, groeide in de 19de eeuw uit tot een held. De auteur gaat dieper in op de aspecten die hem tot 'held' maakten en hoe die ontwikkeling in Gent kan worden gevolgd. Geïllustreerd.

2355. DE VOS J., *Van Désiré Cnuddeplein naar Speelplein Henri Story*, in *Interbellum*, 23, (2003), nr. 3, p. 8-15. Het Désiré Cnuddeplein werd ingehuldigd op 1 juli 1934 en was genoemd naar de toenmalige schepen van onderwijs die tijdens de Tweede Wereldoorlog als schepen zou aanblijven tot 5 september 1945 in tegenstelling tot alle anderen die uitweken of het Belgische leger vervoegden. Op 20 juli 1945 veranderde het speelplein van naam en werd voortaan genoemd naar de liberale schepen Henry Story, aangesloten bij het verzet en omgekomen in een concentratiekamp in 1943.

2356. DE WAELE M., *De Aristocraten van de Middenstand. Beenhouwers en slaggers in Gent (1850-1990)*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 83, (2003), nr. 3, p. 15-72. Na een inleidend hoofdstuk over de vleeshouwersgilde tijdens het Ancien Regime wordt een historisch overzicht geboden van alle facetten van deze beroepsgroep tot in 1990: oprichting en werking van een slachthuis, het keuren van vlees, de oneerlijke concurrentie, de oprichting van de *Vereenigde Vleeschhouwers*, de invoer van buitenlands vee, het ontstaan van beenhouwerijen, de sociale verschillen in de consumptie van vlees, de oorlogsjaren, de recente hormonenkwestie, het einde van het Gentse slachthuis, en de daling van de zelfstandige vleeshouwers in Gent. De bijdrage kadert in een themanummer over vlees *Lekker dier!? Ze zijn wat we eten*, een tentoonstelling in het M.I.A.T. Geïllustreerd.

2357. GOOSSENS M., *Dertig jaar Vlaams parlement. Historiek en dynamiek van een parlementaire instelling*, Brussel, 2002, 384 blz.

2358. HEMELSOET A., *Liefdadigheid als roeping van de dame: het sociaal engagement van de adellijke vrouw in het 19de eeuwse Gent (1845-1880)*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 251-281. Uit verschillende studies is gebleken dat 19de-eeuwse vrouwen zich uit de gesloten wereld, waarin ze door een mannelijk discours geprangd zaten, probeerden los te rukken via allerhande filantropische en caritatieve werken. Vooral de vrouwen van stand hadden de tijd en de middelen om zich hiermee bezig te houden. In dit onderzoek gaat de auteur na hoe de adellijke dames hun sociaal engagement aanpakten en welke groep er beter van werd, de dames of de arme.

2359. JANSSENS G., *Extra Muros: Gentse huldeblijken aan de Koning in het Archief van het Koninklijk Paleis te Brussel*, in *@rchiefluik*, 3, (2003), nr. 1, p. 7. De aanwezigheid van archiefdocumenten met betrekking tot Gent in het Archief van het Koninklijk Paleis in Brussel wordt geïllustreerd aan de hand van een album dat aan prinses Astrid en prins Leopold werd aangeboden bij hun bezoek aan Gent op 28 mei 1928. Dit bezoek viel samen met de officiële inhuldiging van het Bijlokemuseum. Het is een fraai versierd album, waaraan heel wat Gentse kunstenaars meewerkten. Geïllustreerd.

2360. KLUYSKENS P., *Het vredesverdrag van Gent in 1814*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 2, p. 86-94. Heruitgave van een artikel dat Pierre Kluyskens een halve eeuw geleden schreef over de ondertekening van het verdrag dat de onafhankelijkheid van de Verenigde Staten duurzaam bezegelde.

2361. MAES D., *19de eeuwse vondelingen kregen rare namen. Enkele aanvullingen*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 39-42. Aanvullingen op een vorig artikel van Daniel Van Ryssel over dit thema. Lijst van namen van vondelingen die allen uitbesteed werden aan gezinnen te Drongen. De auteur poogt een verklaring te vinden voor die soms zeer bijzondere namen.

2362. MAISON G. & A. en P. VAN YPERSELE DE STRIHOU, *Napoleon in België*, Tielt, 2002, 264 blz. Relas van de vijf bezoeken van Napoleon in 1798, 1803, 1804, 1810 en 1811 aan Brugge, Antwerpen, Brussel, Luik, langs de kust, in de Westhoek en ook aan Gent. Er wordt beschreven hoe de ontvangsten georganiseerd waren, wat de reacties van de bevolking en van Napoleon zelf waren. Geïllustreerd.

2363. MOUTON O. & B. VANPETEGHEM, *Numero Uno. Guy Verhofstadt, itinéraire d'un premier*, (Editions Racine), Bruxelles, 2003, 324 blz. Geïllustreerd.

2364. PETRENS, O., *De achttiendaagse veldtocht anders bekeken*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, 2002, nr. 31, p. 145-175. Persoonlijke herinneringen van Oscar Petrens (°1920) uit Sint-Martens-Latem. Geïllustreerd.

2365. SEBERECHTS F. (red.), *Duurzamer dan graniet. Over monumenten en Vlaamse beweging*, (Uitgeverij Lannoo & Perspectief Uitgaven), Tielt-Antwerpen, 2003, 2004 blz. Aan deze speciale uitgave van de *Bijdragen Museum van de Vlaamse Sociale Strijd* (2003, nr. 19) en ter gelegenheid van een gelijknamige tentoonstelling in het Campo Santo van Sint-Amandsberg verleenden verder ook J. ART, M. BEYEN, B. DE WEVER, J. TYSSSEN en T. VERSCHAFFEL hun medewerking. Het initiatief gaat dieper in op diverse aspecten van stenen getuigenissen waarbij de ontstaansgeschiedenis van de Vlaamse beweging evenals de context van de gedenktekens worden toegelicht. In het bijzonder gaat de aandacht naar de manier waarop men met personages uit het verleden omgaat. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2366. SOTTIAUX K., *Het 'syndicaal toerisme' doorgelicht in Brood en Rozen*, (2002), nr. 4, p. 7-25. Ten gevolge van de toenemende globalisering wordt meer dan ooit gepleit voor een efficiënte internationale vakbondssamenwerking. De auteur wijst erop dat die internationale samenwerking nochtans reeds op het einde van de 19de eeuw ontstond.

2367. *Stadsmonografie Gent 2003*, (Vlaamse Gemeenschap, Administratie Planning en Statistiek), Brussel, 2003, 209 blz. Monografie met actuele gegevens over de stedelijke functies en cijfermateriaal.

2368. TALLIER P. A. & R. BOIJEN, *La Belgique et la Première Guerre mondiale. Etat des sources - Etat de la recherche. Actes du colloque des 8 et 9 novembre 2001*, in *Archives Générales du Royaume. Etudes sur la Première Guerre Mondiale / België en de Eerste Wereldoorlog. Bronnen - Stand van Onderzoek. Acta van het colloquium van 8 en 9 november 2001 in Algemeen Rijksarchief. Studies over de eerste Wereldoorlog*, Brussel, 2002. 340 blz. Referaten van een colloquium over de stand van zaken rond de Eerste Wereldoorlog, waarvan het in eerste instantie de bedoeling is de rijkdom van de originele bronnen over deze oorlog in publieke en private archieven aan te tonen. Daarnaast wordt ook op het materiële en wetenschappelijke belang gewezen van de buitenlandse archiefbestanden betreffende België. Het geheel vormt een eerste leidraad in afwachting van een omvattend overzicht van de bronnen voor de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog. In een bijdrage van A. CAPITEYN worden de bronnen over de Eerste Wereldoorlog besproken, die zich in het Stadsarchief van Gent bevinden en M. VERMOTE heeft het over de bronnen voorhanden in het Amsab.

2369. VANDAELE K., *De ontwikkeling van het sociaal-economische overleg in het interbellum. De syndicale macht in de exportgerichte sectoren als een verklarende factor in Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis*, XXXI-II, (2003), nr. 1-2, p. 129-176. Verkennende schatting van de Belgische syndicalisatiegraad in het Interbellum. Deze raming vormt slechts een aanleiding voor de auteur om zich te concentreren op het sociaal-economische overleg tijdens deze periode. Hij gaat hierbij uit van de stelling dat de werknemers in de exportgerichte sectoren door hun syndicale dominantie een primordiale rol speelden in de ontwikkeling van dit overleg. Aandacht voor het Gentse systeem.

2370. VANHAUTE E., *Leven, wonen en werken in onzekere tijden. Patronen van bevolking en arbeid in België in de "lange negentiende eeuw"*, in *Bijdragen en Mededelingen betreffende de geschiedenis der Nederlanden*, 118, (2003), nr. 2, p. 153-178. Deze bijdrage wil enkele ideeën aanreiken voor een nieuwe brug tussen het rijke, maar versplinterde beeld van het demografisch micro-onderzoek en de historiserende modellen van grote maatschappelijke verschuivingen. De auteur brengt een overzicht van geboorte- en sterftecijfers, gezins- en beroepsstructuren, woonomstandigheden, enz...

2371. VANHEE T., *Nationale fiscaliteit van Franse Tijd tot WO I*, in *Dronghine*, Jaarboek 2003, p. 55-57. Op 1 oktober 1795 werd de Franse wetgeving ingevoerd waardoor de administratieve bestuursvorm van het land grondig werd gewijzigd. Het fiscale stelsel maakte daar deel van uit. In deze bijdrage wordt aandacht besteed aan de personele belasting, de patentbelasting en de grondbelasting.

2372. VAN MEIRVENNE R. & P. DEVOS, *De Duitse bunkerlinie van Steendorp-Vrasene 1917*, (*Kleine Cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen*), Gent, 2002, 59 blz. In 1917 wordt het landschap op de linkeroever van de Schelde, van Steendorp tot Vrasene, doorsneden door een lange lijn van betonnen bunkers. De Duitse bezettingstroepen legden er meer dan tweehonderd aan. De auteurs gaan dieper op het ontstaan van de bunkerbouw als onderdeel van verdedigingsstrategieën en -systemen, evenals op de uitwerking van het Duitse concept. Voorts worden de elf onderscheiden bunkertypes nader beschreven. De publicatie sluit af met beschouwingen over behoud, conservering en toekomst van dit militaire erfgoed. Geïllustreerd.

2373. VELDEMAN P., *De 'beker van Wimbledon'. Een link tussen de (Gentse) burgerwacht en de actualiteit*, in *@rchieflink*, 3, (2003), nr. 4, p. 7. Korte anecdote over de beker die gebruikt wordt bij de trekking van de nationale lijstnummers voor de wetgevende verkiezingen.

Industriële archeologie

2374. BUYST E., A. SOETE & H. VERHOOSSEL, *Sidmar 1962-2002. Veertig jaar staalproductie in Vlaanderen*, Gent, 2002, 352 blz. Monografie met een thematisch-chronologische indeling over de geschiedenis van de onderneming vanaf de oprichting in 1962 tot de dag van vandaag. In een uitgebreid inleidend gedeelte komt het historisch overzicht en de economische achtergrond aan bod, waarna in de daaropvolgende hoofdstukken de bedrijfs-economische aspecten belicht worden, de interactie met de samenleving en de overheid, de arbeidsrelaties en de technologische evolutie. Deze studie is gebaseerd op archiefmateriaal maar ook op een hele reeks mondelinge getuigenissen. Geïllustreerd.

2375. DE BAETS I., *Het conditioneersapparaat*, (*MIAT-wijzer 0.1.*), Gent, 2002. Toelichting bij een conditioneerapparaat in de verzamelingen van het MIAT, vervaardigd in de ateliers R. Anthor & A. Pluym uit Lille (Rijsel), uit het begin van de 20ste eeuw. Geïllustreerd.

2376. DE HERDT R., *Een alcoholstokerij uit de 18de eeuw*, (*MIAT-wijzer 5-4*), Gent, 2002. De voorwerpen die in het M.I.A.T. staan opgesteld, vertellen het verhaal van de alcoholstokerij uit de late 18de en de 19de eeuw. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2377. DE HERDT R., *De mule jenny*, (MIAT-wijzer 5.3.), Gent, 2002. De mule jenny betekende een grote doorbraak voor het mechanisch spinnen van katoengaren. De ontwikkeling en de betekenis van de mule jenny worden bondig toegelicht. Het exemplaar dat in het MIAT wordt bewaard, wordt in die context gesitueerd. Geïllustreerd.

2378. DE HERDT R., *De stoommachine*, (MIAT-wijzer 5.1.), Gent, 2002. De betekenis van de stoommachine voor de ontwikkeling van de industrie wordt geïllustreerd aan de hand van een machine in het MIAT, vervaardigd door het bedrijf Bollinckx uit Brussel. Geïllustreerd.

2379. DE HERDT R., *De stoommachine: voor of tegen?*, (MIAT-wijzer 5.2.), Gent, 2002. De introductie van de stoommachine in de industrie had zowel voor- als tegenstanders. Met verwijzingen naar Gent.

2380. DE HERDT R. & G. VAN ROEYEN, *De eerste industriële revolutie*, (MIAT-wijzer 5.5), Gent, 2002. Met verwijzingen naar Gent. Geïllustreerd.

2381. DESEIJN G., *Kalksteen! Kalk! Kalkmortel! Krijt! Plaaster! Pleister! Gips! Stuc!*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, Gent, (2003), nr. 82, p. 2-15. De auteur geeft een beknopt overzicht van de ontwikkeling van de kalkbranderij en de toepassingsgebieden. Met enkele verwijzingen naar Gent en de Schelderegio. Geïllustreerd.

2382. DESEIJN G. & O. SUDAN, *Gentse industriële successtories-deel 5: de Sudan-dynastie: van kruidenier tot petroleumgigant. Steek Luxoil in uw Lampe Belge*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 20, (2002), nr. 4, p. 11-27. Het bedrijf Sudan was de eerste volwaardige petroleuminvoerder en raffinadeur die langs het kanaal Gent-Terneuzen de belangrijkste aanzet gaf tot de petrochemische nijverheid in de Gentse kanaalzone. Geïllustreerd.

2383. DE SMUL R., *Bioscopen te Gent en omliggende gemeenten* in *De Draeke*, 26, (2002-2003), nr. 2, p. 5-8. Vervolg van een artikel verschenen in de jaargang 26, nr. 1. Geïllustreerd.

2384. DE SMUL R., *Bioscopen te Gent en omliggende gemeenten*, in *De Draeke*, 26, (2003), nr. 3, p. 4-11.

Kerkgeschiedenis en kloosters

2385. DEROLEZ A., *A Survey of the Mercatel Library on the Basis of the Early Catalogues and the Surviving Manuscripts*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated manuscripts*, (Low Countries Series 8, nr. 11-12), Leuven, 2002, p. 545-564.

2386. DUJARDIN C., *Bibliotheek "Terug thuis". Opruiende pamfletten uit de Beloken Tijd*, in *Kadoc*, (2003), nr. 2, p. 8-9. Een collectie pamfletten, afkomstig uit de bibliotheek van het grootseminarie van Haaren in het bisdom 's Hertogenbosch werd onlangs aan het Kadoc geschonken. Ze dateren uit het einde van de 18de eeuw, toen de Rooms-katholieke kerk zich in een periode van crisis bevond, Jozef II alle seminaries afschafte en een nieuw seminarie werd opgericht in 's Hertogenbosch. Ze getuigen van het verzet van priesters tegen de seculariseringspolitiek uit die periode. Een aantal gegevens hebben te maken met Gentse seminaristen.

2387. LECLERCQ, A., *Nazareth: het verhaal van kerk en klooster*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, 2002, nr. 31, p. 13-60. Met verwijzingen naar het bisdom Gent en Gentse bisschoppen, over de periode 1849-1992.

Gebouwen, monumenten, stadsbeeld

2388. BAILLIEUL B., A. M. DE PUYDT, S. DEROM & K. LEEMAN, *De veelzijdige Van Hoecke*, Gent, 2002, 48 blz. Brochure, uitgegeven door de Dienst Monumentenzorg, die een architectuurwandeling illustreert langsheen het oeuvre van de Gentse architect Emile Van Hoecke-Peeters. Geïllustreerd.

2389. BAILLIEUL B. & S. DEROM, *Gent 11 & 18 mei tuinenpad 2003*, (*Stad Gent, Dienst Culturele Zaken & Dienst Monumentenzorg*), Gent, 2003, 55 blz. In deze publicatie worden de volgende tuinen in hun historiek en vormgeving nader toegelicht: Patijntjesstraat 123, Monterreystraat 28, de tuin bij de boekentoren van de Universiteit aan de Rozier 9, Sint-Pietersnieuwstraat 109, Coupure Links 181, Aambeeldstraat 35, Schoolstraat 13, Schoolstraat 14, de tuin van de Sint-Baafsabdij in de Gandastraat, Ham 125, Huidevetterken 23 en Gasmeterlaan 23. Geïllustreerd.

2390. BEERNAERT, B., B. SCHOTTE & D. VAN EENOOGHE, *Middeleeuws Brugge*, in BEERNAERT B., e.a., *Brugge op zijn kant, geïllustreerde wandelgids in 100 verhalen*, Oostkamp, 2002, p. 7-65. Met verwijzing naar de Gentse Stenen.

2391. BRUGGEMAN A., *De klok "De triumfante" op het Emile Braunplein te Gent*, in *Oost-Vlaamse Zanten*, 77, (2002), nr. 2, p. 144-147.

2392. BRUGGEMAN A., *De klok "de Triumfante" op het Emile Braunplein te Gent*, in *Oost-Vlaamse Zanten*, LXXVII, (2002), nr. 2, p. 144-147. Over de pogingen van de *Gilde van Vlaamse Antiquairs* om Klokke Roeland in 1948 te redden van de vernietiging.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2393. CHARLES L., G. EVERAERT, M.C. LALEMAN & D. LIEVOIS, *Erf, huis en mens. Huizenonderzoek in Gent voor genealogen*, in *Vlaamse Stam*, 38, (2002), nr. 10-11, p. 509-536. Interdisciplinair huizenonderzoek in Gent, gericht op genealogisch onderzoek. Niettemin is het uitgangspunt de bouwhistorische ontwikkeling van individuele huizen of meer complexe panden. Geïllustreerd.
2394. DE BOT H., *Stationsarchitectuur in België tussen 1835 en 1914, (Brepols)*, Turnhout, 2002. Met onder meer de behandeling van het Gentse Sint-Pietersstation. Geïllustreerd.
2395. DE CLERCQ M., *Het huis van Waes, een herontdekte parel uit de interbellumarchitectuur*, in *G.O.V.-Heraut*, 38, (2003), nr. 1, p. 11-14. Over de woning op de hoek van de Kortedagsteeg en de Ketelvest(gracht), ontworpen in 1934 door architect Prosper Buyck. Geïllustreerd.
2396. DE CLERCQ M., *De wolweverskapel: van gepensioneerde wevers tot jonge sportievelingen*, in *GOV Heraut*, 38 (2003), nr. 1, p. 10-13. Interview met Sarah De Schrijver, architecte van het bureau Ro Berteloot, die de restauratie van de Wolweverskapel begeleidde.
2397. DE DECKER S., *Over elfenheuwels en kabouterbergen. Een overzicht van de bewaarde mottekastelen in de provincie Oost-Vlaanderen, (Kleine Cultuurgidsen Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2003, 80 blz. Het Gentse Gravensteen is één van de behandelde mottekastelen. Ook verschillende verwijzingen naar de graven van Vlaanderen en de burggraven van Gent. De toelichting van de mottekastelen wordt voorafgegaan door een introductie over dit fenomeen dat in onze gewesten erg verspreid was in de 11de en de 12de eeuw. Geïllustreerd.
2398. DE JODE M., *Ondank is 's wereldsloon*, in *Clocke Roeland*, 7, (2003), p. 1. Toen Pieter Hemony in 1660 de opdracht kreeg van het Gentse stadsbestuur om een nieuwe klok te gieten werd hij niet vergoed omdat ze volgens het stadsbestuur niet in overeenstemming was met het contract.
2399. DE HERDT R., *Het Groot Vleeshuis: een functioneel middeleeuws gebouw*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, 83, (2003), nr. 3, p. 2-13. Over de voorlopers van het Groot Vleeshuis, de bouwgeschiedenis ervan en de laatste bestemmingen. De bijdrage kadert in een themanummer over vlees *Lekker dier!? Ze zijn wat we eten*, een tentoonstelling in het M.I.A.T. Geïllustreerd.
2400. DE JONGE K., *Estuves et baingheries dans les résidences flamandes des ducs de Bourgogne*, in *Bulletin Monumental*, Paris, 159, (2001), nr. 1, p. 63-76. Over de badhuizen en stoven in de 15de-eeuwse Bourgondische paleizen van de Lage Landen, met een uitgebreide ontleding over de toestand in het Gentse Hof ten Walle of Prinsenhof. Geïllustreerd.

2401. DE KEGEL A., A. DEMEY & M. PIETERAERENS (dir.), *Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001*, Gent, 2002, 274 blz. Hoofdstuk 1 behandelt aspecten van het wettelijke kader van het Vlaamse beleid inzake monumenten en landschappen, meer bepaald de restauratiepremie en het landschapsdecreet. In hoofdstuk 3 gaat de aandacht onder meer uit naar de samenhang tussen archeologie en de inrichting van de open ruimte, evenals naar luchtfotografische prospecties in Oost-Vlaanderen over 2001. Hoofdstuk 4 is gewijd aan het onderzoek en de restauratie van het monumentale en het archeologische patrimonium. De volgende Gentse items worden daarin beknopt toegelicht: het begijnhof Onze-Lieve-Vrouw ter Hooie aan de Lange Violettenstraat (p. 88-89), het Van Caeneghemgesticht aan de Coupure (p. 89-90), het Gravensteen aan het Sint-Veerleplein (p. 90), het huis De Gauden Hant aan de Kleine Vismarkt (p. 90-91), de Sint-Pauluskerk aan de Smidsestraat (p. 91), de Sint-Niklaaskerk aan de Korenmarkt (p. 92), woningen aan de Coupure, de Ferdinand Lousbergskaaai, de Twaalfkameren, de Visserij, evenals aan de Bouwmeesterstraat en de Toekomststraat in de deelgemeente Sint-Amandsberg (p. 126-130). P. DEVOS en L. ROBIJNS tekenden voor deze kronieknottities. Onder hoofdstuk 5 omtrent het wettelijk beschermd monumentaal patrimonium komen de volgende monumenten beknopt aan bod: Sint-Jan-de Deo aan het Fratersplein (p. 185), de Dominicanerkerk aan de Holstraat (p. 186-188), twee ijskelders in het bouwblok Sint-Pietersnieuwstraat-Hoveniersberg (p. 189), de Prinsenhofwijk (p. 190-195), de basiliek Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes en de Sint-Victorresidentie in Oostakker (p. 196-200). Deze notities zijn van de hand van P. DEVOS. In het afsluitende hoofdstuk wordt nog de aandacht gevestigd op de jaarlijkse provinciale prijs voor architectuur die in 2001 werd toegekend aan architect Wim Goes voor een renovatieproject aan de Gentse Gasmeterlaan (p. 261-262). Geïllustreerd.

2402. DE KEUKELEIRE E., *Station Gent-Sint-Pieters...een trilogie*, in *@rchieflink*, 3, (2003), nr. 3, p. 3-5. Artikel over de verschillende voorgangers van het huidige Sint-Pietersstation te Gent, geschreven in het kader van het Erfgoedweekend 2003 met als thema 'Op reis'.

2403. DEMEY A., M. PIETERAERENS, P. DEVOS, L. ROBYNS & J. VAN DAMME, *Zin verbeeld: Zinnebeeld. Profane symbolen in en over Oost-Vlaamse monumenten*, (Provinciebestuur Oost-Vlaanderen), Gent, 2002, 37 blz. Over gebouwen als symbolen, over symbolen in steen op en in gebouwen, en in tuinen. Duiding aan de hand van voorbeelden in Oost-Vlaanderen, onder meer ook in Gent. Geïllustreerd.

2404. DE NIL B., *Ons Huis, een stenen getuige van het socialisme in Gent*, in VERBRUGGEN P. (dir.), *Ons Huis*, (Amsab), Gent, 2002, p. 8-23. Over de vestiging van de socialistische arbeidersbeweging aan de Vrijdagmarkt en de geschiedenis van Ons Huis. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2405. DEVLIEGER L., *Plannen voor de abdij van Vorst. Genealogie en toekomst van een moeilijk leesbare site*, in *Monumenten & Landschappen*, Brussel, 22, (2003), nr. 3, p. 4-30. Een grootschalig herwaarderingsproject voor de site van de voormalige benedictinessenabdij van Vorst vormt de aanleiding voor deze bijdrage. Bij de bouwgeschiedenis gaat de aandacht van de auteur vooral uit naar de slechts gedeeltelijk uitgevoerde plannen van Laurent-Benoît Demez (1731-1812) die de volledige vernieuwing van de abdij beoogde vanaf zowat 1760, en dit in samenwerking met abdis de Boursies de Rouveroij. Opvallend zijn de talrijke parallellismen met de plannen van Dewez voor de Gentse Sint-Pietersabdij, waarnaar ook wordt verwezen. Geïllustreerd.

2406. DEVRIESE L., *Kiezen tussen deugd en ondeugd aan de Kraanlei. De gevelsymboliek van het Vliegend Hert en de Werken van Barmhartigheid (deel 2)*, in *GOV Heraut*, 38, (2003), nr. 2, p. 3-9. De auteur poogt de misverstanden die aanwezig zijn zowel bij de bevolking als in de literatuur rond de gevelornamentiek en -symboliek weg te werken.

2407. DEVRIESE L., *Van de Hudevettersbrugge tot de Hudevetterskaai*, in *Tijdschrift voor industriële cultuur*, 81, (2003), nr. 1, Cahier 25bis, p. 1-49. Twee bouwblokken gelegen tussen de huidige Groenbrugstraat en de aanzet van de oude Leysteghe worden onderzocht via de methode van het Gentse huizenonderzoek, wat een ononderbroken reeks exact lokaliseerbare gegevens opleverde omtrent de huiseigenaars vanaf 1350 tot het einde van de 19de eeuw. De huidenvetterij was er gedurende eeuwen allesoverheersend. Geïllustreerd.

2408. DEVRIESE L., *Het vliegend hert, de werken van barmhartigheid en Tobias d'Oosterlinck (deel 1)*, in *GOV Heraut*, 38 (2003), nr. 1, p. 5-11. De auteur probeert aan te tonen dat de bouwmeester en bouwondernemer van de beide 17de-eeuwse huizen aan de Kraanlei één en dezelfde was, namelijk meester-metselaar en stadserfscheider Tobias d'Oosterlinck. Tevens wordt aandacht besteed aan de symboliek van de gevelbeelden.

2409. D'HOOGHE K., *Aan Edgard Goedleven: een hommage met grand-jeu*, in *Monumenten & Landschappen*, 22, (2003), nr. 1, p. 20-27. In het hommage-nummer voor Edgard Goedleven, dertig jaar afdelingshoofd van Monumenten & Landschappen op het gewestelijke niveau, brengt K. D'Hooghe een beknopt beeld over de restauraties van orgels in Vlaanderen. Met verwijzing naar het orgel in de kerk van de ongeschoeide karmelieten (Burgstraat). Geïllustreerd.

2410. DONCHE P., *Het huizencomplex aan de zuidoosthoek van de Lievebrug te Gent*, in *Vlaamse Stam*, 39, (2003), nr. 1, p. 11-46. Opeenvolging van de eigenaars en de bewoners evenals de bouwhistorische elementen van

het huizencomplex gelegen aan de Lievebrug. Oorspronkelijk ging het hier om drie verschillende huizen die sinds de zeventiende eeuw verenigd werden tot één geheel en in 1981 geklasseerd werden als beschermd monument.

2411. EVERAERT G, *Een (bouwhistorische) kijk door het sleutelgat!*, in *Archaeologia Mediaevalis*, (2003), nr. 26, p. 110-11. Oproep tot meer aandacht voor sloten, sleutels en sleutelmakers bij gebouwenonderzoek.

2412. EVERAERT G., *Twee (on)bekende Gentse ornamenisten*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, Gent, (2003), nr. 82, p. 28-35. Na een inleiding over het decoratieve stukadoorswerk in architectuur en interieur van de 17de tot de 20ste eeuw bespreekt de auteur het gedeeltelijk bewaard en geïnventariseerd archief van een Gents atelier, geleid door Leopold Bruyneel (1869 tot 1917) en zijn opvolger Jules Lotigiers (van 1918 tot aan de Tweede Wereldoorlog). De bronnen geven een kijk op de productie, maar ook op de opdrachtgevers - zowel in Gent als daar buiten - als op de samenwerking met architecten zoals Emile Van Hoecke (1837-1919) en Valentin Vaerwyck (1882-1932). Geïllustreerd.

2413. FIERLAFIJN M., *Van cultureel tot grondgebonden, een beknopt overzicht van de evolutie van de decreet- en regelgeving inzake monumenten en landschappen*, in *Monumenten & landschappen*, 22, (2003), nr. 1, p. 47-52.

2414. FONCKE H. & L. MEGANCK, *De naoorlogse jaren van de prijs Van de Ven (1950-1968): de zoektocht naar een architectuur voor de "moderne tijd"*, in *Monumenten & Landschappen*, 22 (2003), nr. 2, p. 6-35. Bouwondernemer Emile Jean Van de Ven (1898-1962) stelde een prijs in ter bevordering van wat hij als modernistische woonarchitectuur aanzag en waarin ook standardisering en prefabricage hun plaats hadden. Met verwijzingen naar verschillende architecten die in Gent en de Gentse regio ontwerpen hebben gerealiseerd. Geïllustreerd.

2415. FRIANT L., *Het Drongens Orgelpatrimonium*, in *Dronghine*, Jaarboek 2003, p. 23-46. Over het orgel, gebouwd in 1891 door Charles Anneessens (Geraardsbergen) in de neogotische kapel van de abdijkerk, het Collonorgel gebouwd in de Ruusbroeckkapel van de oude abdij, het orgel van de Sint-Gerulfuskerk en het Fretinorgel van Baarle.

2416. HUYS P., *Een Gentse (?) molen, in 1838 geschilderd door A.E. Moerman*, in *Molenecho's*, 31, (2003), nr. 2, p. 109-110. Bespreking van een winterzicht, geschilderd door Albert Edouard Moerman in 1838, met de vraagstelling of het om een reële Gentse molen gaat.

2417. HUYS P., *Gentse molenaars in het midden van de 18de eeuw*, in *Molenecho's*, 31, (2003), nr. 1, p. 47-50. Artikel gebaseerd op een lijst van Gentse graanmolens uit 1752, die bewaard wordt in Stadsarchief Gent.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2418. LEOPOLD Br., *De kapel van het 's Gravensteen te Gent, in Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 1, p. 43-48. Heruitgave van een bijdrage die in 1934 verscheen in het tijdschrift *Kunst*.

2419. MAJERUS P., *De begijnenarchitectuur in Vlaanderen*, in *De Woonstede door de eeuwen heen*, nr. 139, (2003), p. 16-23. Over de vertolking in steen van een concept van het vrouwelijke religieuze leven en hoe de architectuur getuigt van de originele organisatorische principes van de begijnenbeweging. Verwijzingen naar de Gentse begijnhoven. Geïllustreerd.

2420. PIETERAERENS, M., *Muziekkiosken in het Meetjesland, (Provinciebestuur Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2002, s.p. De bespreking van de voorbeelden uit het Meetjesland wordt voorafgegaan door een algemene inleiding over het ontstaan en de typologie van muziekkiosken. Geïllustreerd.

2421. VAN AERSCHOT-VAN HAEVERBEECK S., *Vlaams erfgoed-werelderfgoed, een achterstand ingehaald*, in *Monumenten & Landschappen*, 22 (2003), nr. 1, p. 53-59. Met beknopte toelichtingen over begijnhoven en belforten en met onder meer verwijzing naar de Graslei en naar het begijnhof van Sint-Amandsberg. Geïllustreerd.

2422. VAN DAMME G., *Socialisme, Coöperatie, Kunst & Cie '100 jaar Ons Huis, een bouwhistorische benadering'*, in: VERBRUGGEN P. (dir.), *Ons Huis, (Amsab)*, Gent, 2002, p. 24-39. Bouwhistorische ontwikkeling van Ons Huis aan de Vrijdagmarkt, voornamelijk in de 19de en de 20ste eeuw. Met aandacht voor verscheidene interieuraspecten en ook voor vernieuwing en restauratie. Geïllustreerd.

2423. VAN DEN BORRE, P., *De bekende serres van kasteel Steppestede*, in *Jaarboek Heemkring Scheldveld*, 2002, nr. 31, p. 131-144. De kasten van het verdwenen kasteel Steppestede, te lokaliseren tussen de Kortrijksesteenweg en de Geo Verbancklaan in Sint-Denijs-Westrem waren beroemd voor hun orchideeën. Het initiatief ging uit van graaf Joseph de Hemptinne die het kasteel in 1898 verwierf. De bijdrage belicht ook de rol van de hoveniersfamilie De Coninck en sluit af met een overzicht van de daar geteelde orchideevariëteiten. Geïllustreerd.

2424. VAN DOORNE G. (dir.), *Open Monumentendag 8 september 2002. Symbolen, (Stad Gent, Dienst Monumentenzorg)*, Gent, 2002, 42 blz. Diverse auteurs belichten een gebouw met klemtoon op het motto 'symbolen' van de Open Monumentendag Vlaanderen 2002. Met beknopte toelichtingen over: de Universiteitsbibliotheek (Rozier), het Hoger Instituut voor Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde (Sint-Hubertusstraat), het Hotel d'Hane Steenhuyse (Veldstraat), de basiliek van Oostakker, de Dr. Jean Herrelschool (Sleepstraat), de Protestantse kerk (Brabantdam), de Aula van de Universiteit (Voldersstraat), de Westerbegraafplaats, het Campo Santo van Sint-Amands-

berg, de begraafplaatsen van Wondelgem en Gentbrugge, de Zuiderbegraafplaats, het Museum voor Schone Kunsten, de Sint-Baafsabdij, het Sint-Elisabethbegijnhof van Sint-Amandsberg, de Onze-Lieve-Vrouw Sint-Pieterskerk en de Sint-Pietersabdij (Sint-Pietersplein), het Groot Vleeshuis (Groentenmarkt), het huis Louis Minard (Grote Huidevettershoek), Ons Huis (Vrijdagmarkt), de Plantentuin van de Universiteit (Karel Lodewijk Ledeganckstraat), de kapel van Terhagen (Molenaarstraat), het Museum voor Industriële Archeologie en Textiel (Minnemeers), Rostijne (John Kennedylaan) en de kapel Onze-Lieve-Vrouw van Troost (Winkelwarande) in Sint-Kruis-Winkel, het Provinciehuis (Gouvernementstraat) het klooster van de geschoeide karmelieten (Lange Steenstraat), het Publiektheater (Sint-Baafsplein), het Monasterium Poortackere (Oude Houtlei), het Augustijnenklooster (Academiestraat) en het Kunstencentrum Vooruit (Sint-Pietersnieuwstraat) Geïllustreerd.

2425. VAN DOORNE G., e.a., *Patershol onder die daken*, (Lannoo), Tielt, 2003, 192 blz. Een kijkboek met een gediversifieerd beeld van een gerenoveerde, maar nog steeds levendige stadswijk. Met impressies van diverse bewoners en andere auteurs. Geïllustreerd.

2426. VIAENE P., *Hergebruik van industrieel erfgoed: een begrip met meer-voudige betekenis in Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, Gent, (2003) nr. 82, Cahier 26bis, p. 1-18. Neerslag van een referaat zoals voorgesteld op de eerste MIAT-studiedag *Herbestemming Gents industrieel-bouwkundig erfgoed* van 14 maart 2003. Met kritische beschouwingen en toegelicht aan de hand van talrijke Gentse voorbeelden. Geïllustreerd.

2427. WILLEMOT, O.G., *Het verdwenen Muynck-kasteel te Zwijnaarde*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, 2002, nr. 31, p. 61-73. De auteur behandelt in beknopte vorm enkele aspecten van een landgoed met afhankelijkheden, dat gelegen was aan de hoek van de Dorpsstraat en de Heerweg-Zuid. Geïllustreerd.

Kunst, cultuur

2428. ALLEGAERT P., *Waanzin wat was dat ook weer? Over outsiderskunst in het Gentse Museum Dr. Guislain*, in *Vlaanderen*, 51, (2002), p. 203-211. Bijdrage in een themanummer *Outsiderskunst. Meesters in de marge*, waarin de werken toegelicht worden die in het Gentse Museum Dr. Guislain in langdurige bruikleen ondergebracht zijn van de Nederlandse collectie *De Stadshof* uit Zwolle. In het museum dat oorspronkelijk enkel de geschiedenis van de psychiatrie naar voren wou brengen, wordt gaandeweg meer aandacht gevraagd voor *Art Brut*. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2429. BALDEWIJNS J. & N. VAN STAPELE, *Heldenmoed in tegenspoed. Een verzameling gipsen borstbeelden uit de 19de eeuw & begin 20ste eeuw in het Bijlokemuseum - het STAM*, in *Tijdschrift voor Industriële Cultuur*, Gent, (2003), nr. 82, p. 17-27. Beknopt overzicht van de borstbeelden in de verzameling van het Bijlokemuseum. De auteurs belichten de vervaardiging van gipsen borstbeelden, hun link met de beeldhouwersproductie en de betekenis van een weinig bekend en veelal verwaarloosd collectie-onderdeel. Geïllustreerd.

2430. BRAEKMAN W.L., *Volks Gents calligrafisch penwerk uit de vroege zestiende eeuw* in *Ghendtsche Tydinghen*, 31, (2002), nr. 6, p. 371-377. Bespreking van de gecalligrafeerde hoofdletters in het handschrift van Gillis De Vooght, een kroniek van Gent, bewaard in de Universiteitsbibliotheek van Gent. Geïllustreerd.

2431. CARDON B., J. VAN DER STOCK & D. VANWIJNSBERGHE, *Als ich can. Liber Amicorum in Memory of Professor Dr. Maurits Smeyers*, Paris-Leuven-Dudley, 2002, 2dln., 1742 blz. Volume 11 en 12 van het *Corpus van verluchte handschriften* uitgegeven door de Katholieke Universiteit Leuven. Tientallen bijdragen over verluchte handschriften en meer bepaald over Gentse onderwerpen zoals de bibliotheek van abt Raphael de Mercatel, over de Gentse beeldhouwer Van Dickele, over Godevaert De Wilde, ontvanger-generaal van het Graafschap Vlaanderen en woonachtig in het Gentse Prinsenhof, over Vlaamse kunst in het Interbellum, over de achtergronden van de Gentse maatschappelijke structuur aan de hand van een handschrift in de Bodleiaanse bibliotheek te Oxford. Geïllustreerd

2432. CASSIMAN K., *De kruisweg van Evarist De Buck*, in *Dronghine*, Jaarboek 2003, p. 147-151. Sinds eind juni 2003 prijkt in de Sint-Martinuskerk van Baarle-Drongen een kruisweg, geschilderd tussen 1922 en 1925 door de Latemse kunstenaar Evarist De Buck. In het artikel wordt een oproep gedaan om het verdwenen schilderij van de elfde statie van de kruisweg terug te vinden.

2433. CELIS M.M., J. SNAET & L. DE CLERCQ, *Antoine & Emile Beernaert, steenhouders (ca. 1850 - 1924)*, in *Monumenten en Landschappen*, 22, (2003), nr. 4, p. 28-53. Overzicht van het werk (herdenkingsmonumenten, openbare werken in opdracht van de koning en de grafmonumenten) van twee generaties hardsteenbewerkers die ooit de hoogdagen uitmaakten van de grafkunst in het Brusselse en van de monumentale openbare architectuur in België onder koning Leopold II. Mogelijk participeerde Beernaert aan de wedstrijd uitgeschreven voor het oprichten van een herdenkingsmonument voor Jan Frans Willems, onthuld te Gent in 1899.

2434. CLARK G., *Made in Flanders. The Master of the Ghent Privileges and Manuscript Painting in the Southern Netherlands in the Time of Philip the Good*, 2000, 500 blz. Studie over de Vlaamse miniatuurkunst uit het midden van de 15de eeuw, rondom een rijk versierde bundeling van de wetten en oorkonden van Gent en Vlaanderen die voor hertog Filips de Goede was vervaardigd. Geïllustreerd.

2435. CLARK G.T., "Made in Flanders" and the Master of the Ghent Privileges: a Frist Coda, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated manuscripts*, (Low Countries Series 8, nr. 11-12), Leuven, 2002, p. 383-400.

2436. CREVE P. & P. VERBRUGGEN, *20 jaar Vooruit. Een gesprek met Eric Temmerman en Rik Vandecaveye in Brood en Rozen*, (2002), nr. 4, p. 27-35. Interview afgenomen op 17 september 2002 met de directeur en de coördinator van de Vooruit, pal 20 jaar geleden nadat de nieuwe Vooruit de deuren opende. Geïllustreerd.

2437. DE LEYE L., M. PIETERAERENS & D. VAN KERCHOVE, *De Sint-Catharinakerk van Geraardsbergen. Een monument en zijn kunstschaten (Provincie Oost-Vlaanderen)*, Gent, 2003, 63 blz. Met verwijzingen naar kunstenaars die ook in Gent werkzaam waren zoals schilder Gaspar de Crayer (1584-1669) en edelsmid Armand Bourdon (1818-1903). Geïllustreerd.

2438. DE MAEYER J., *Archief. Het (kunst)historisch patrimonium van Sint-Lucas Gent. Een herbestemmingsplan*, in *KADOC*, (2003), nr. 4, p. 1-3. Uitwerking van een toekomst- en herbestemmingsplan voor het rijke kunsthistorisch patrimonium van de Gentse Sint-Lucasschool dat een architecturaal gebouwenpatrimonium omvat, een boeken- en tijdschriftencollectie, archivalia en audiovisuele collecties, historische gedenkstenen, gipsen van gereputeerde kunstwerken enz..

2439. DE SCHAEPDRIJVER S., *Drie Vlaamse schrijvers en de 'grote oorlog': de oorlogsaantekeningen van Virginie Loveling, Stijn Streuvels en Cyriel Verschaeve*, in *Handelingen der Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent*, (2002), nr. LVI, p. 283-298.

2440. DE SCHRIVER A., *Le peintre Jacques Lombart de Mons*, in *Corpus van Verluchte handschriften (Low Countries, series 8)*, vol. 11-12, (2002), p. 565-571. Er is niet zo veel bekend over deze schilder en tijdgenoot van Hugo Van der Goes. Geboren in Mons, vestigde hij zich als schilder in Doornik waar hij verbannen werd wegens de moord op Bauwin van Campene. Alles laat vermoeden dat hij na deze affaire tijdelijk zijn intrek nam in Gent.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2441. DEVILLEZ V., *Kunst aan de orde. Kunst en politiek in België 1918-1945*, (Dexia, Snoeck), Gent, 2003. Het werk biedt een inzicht in de moeilijke strijd tussen traditionalisten en progressieven, en de weerslag daarvan in beleidslijnen, aankooppolitiek en de samenstelling van verzamelingen. Geïllustreerd.

2442. DEVISSCHER H., *Het Antwerps uiltje*, (Koning Boudewijnstichting), Brussel, 2003, 44 blz. De publicatie gaat uitgebreid in op een zilveren uilenbeker, bewaard in het Sterckshof in Antwerpen. Bij het zoeken naar vergelijkende stukken wordt er ook verwezen naar uilenbekers die in Gent werden vervaardigd. Geïllustreerd.

2443. DE VOS D., *De Vlaamse primitieven. De meesterwerken*, (Mercatorfonds), Antwerpen, 216 blz. Bespreking van een twintigtal meesterwerken uit de 15de en de 16de eeuw, waaronder het Lam Gods-retabel van de broers Jan en Hubert van Eyck. Ook werk van Hugo van der Goes wordt belicht, naast dit van Robert Campin, Rogier van der Weyden, Petrus Christus, Dieric Bouts, Hans Memling en Gerard David. Geïllustreerd.

2444. DEVRIESE L., *In de schulden uit liefde voor de kunst. De ongemakkelijke erfenis van zilversmid Jacques van Hoorebeke op de Kraanlei. Het Vliegend Hert (deel 3)*, in *GOV Héraut*, 38, (2003), nr. 3, p. 3-9. De liefhebberij van Jacques van Hoorebeke, het verzamelen van kunstwerken, waaronder twee schilderijen van Rubens (!) bracht het gezin bij zijn overlijden in 1686 bijna op de rand van de financiële afgrond.

2445. D'HOLLANDER J., *Pieter Le Blan (1711-1765)*. *Gents veelzijdig beiaardier (deel 2)*, in *Clocke Roeland. Nieuws van de Gentse beiaardkring*, (6) 2002, nr. 4, p. 7-12.

2446. DUVERGER E., *Les menuisiers et les sculpteurs gantois Van Dickele du dernier quart du quinzième jusqu'au début du seizième siècle*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated manuscripts*, (Low Countries Series 8, nr. 11-12), Leuven, 2002, p. 629-640.

2447. FELTKAMP R., *Théo Van Rysselberghe. Monographie et catalogue raisonné*, (Editions Racine), Bruxelles, 2003, 496 blz. De beredeneerde catalogus omvat duizend zeventienhonderd werken, chronologisch geklasseerd, met vermelding van de monogrammen. De catalogus omvat ook driehonderd werken die aan Van Rysselberghe werden toegeschreven, maar niet van zijn hand zouden zijn.

2448. HAINE M., *La première tournée de concerts de Franz Liszt en Belgique en 1841*, in *Belgisch Tijdschrift voor Muziekwetenschap*, LVI, (2002), p. 241-278. Van 9 februari tot 14 maart 1841 was Franz Liszt op tournee in België. De auteur beschrijft achtereenvolgens de verschillende steden die Liszt aandeed tijdens zijn tournee, waaronder Gent, en beschrijft vervolgens hoe zo'n concert georganiseerd werd, hoe de concerten onthaald werden door het publiek, met indrukken van Liszt zelf, enz...

2449. *Inventaire archeologique - fiche n°58*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 31, (2002), nr. 6, p. 345. Heruitgave van een fiche, opgesteld door Louis Maeterlinck, in de rubriek *Schilderijen-Museum voor Schilderijen, nr. 48-XVIIde eeuw* (1668) over een schilderij van Théodore Boeyermans, *Visioen van de Heilige Maria Magdalena van Pazzi*.

2450. *Inventaire archeologique - fiche n°63*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 1, p. 9-10. Heruitgave van een fiche, opgesteld door Paul Bergmans in de rubriek *Boekbanden-Bibliotheek van de Stad en van de universiteit*, Mss, nr. 69-XVe eeuw.

2451. *Inventaire archeologique - fiche n°67*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 2, p. 85-86. Heruitgave van een fiche, opgesteld door Louis Maeterlinck in de rubriek *Schilderijen - Museum van Schilderkunst, n. 38 - XVIIe eeuw* over een schilderij van Pieter Thys (de Oude) *Sint-Sebastiaan na zijn martelaarschap getroost door de engelen*.

2452. *Inventaire archeologique - fiche n°68*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 3, p. 152-153. Heruitgave van een fiche, opgesteld door Louis Maeterlinck in de rubriek "Schilderijen - Museum van Schilderkunst, n. 22 - XVIIIe eeuw" over Simon Stock die het scapulier ontving, door Gaspar De Craeyer.

2453. KLUYSKENS P., *De armenkamer*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 4, p. 232-236. Heruitgave van artikel geschreven door P. Kluyskens in 1961 over de opstelling van de armenkamer in het Bijlokemuseum te Gent.

2454. KORTWEG A.S., *The Book of Hours of Philips the Good, Duke of Burgundy, in the Hague and its later Adaptation*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated Manuscripts, (Low Countries Series 8, nr. 11-12)*, Leuven 2002, p. 757-772.

2455. LUST, J., *Het verzamelen van kunst en de Tweede Wereldoorlog*, in *Museumkrant, (Museum voor Schone Kunsten Gent)*, 13 (2002), nr. 3, s.p. Tweede deel van een verslag over kunstwerken die door het Duitse nazi-regime werden samengebracht. De auteur belicht de rol van kunsthistoricus en kunsthandelaar Kajetan Mühlmann en schetst de herkomst van twee werken uit het Museum voor Schone Kunsten. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2456. MARTENS M.P.J., *The Master of Guillebert de Mets: an Illuminator between Paris and Ghent?*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated Manuscripts, (Low Countries Series 8, nr. 11-12)*, Leuven, 2002, p. 921-940.

2457. MEULEMEESTER J.L., *Jacob Cocx. Een Vlaamse beeldhouwer uit de zeventiende eeuw*, Brugge, 2003, 192 blz. Chronologisch samenbrengen en daarmee gepaard gaande beschrijving van het oeuvre van Jacob Cocx. Daarbij komen een aantal nieuwe gegevens aan het licht, onder andere gesteund op archiefonderzoek. Zijn werk wordt gesitueerd binnen het geheel van de Vlaamse 17de-eeuwse beeldhouwkunst. Korte biografie van de Vlaamse beeldhouwer. Ook de Gentse kunstwerken worden besproken, onder meer in de Sint-Ignatiuskapel, in de Sint-Pietersabdij, nabij de Sint-Kwintenskapel, in de Sint-Niklaaskerk, in de Sint-Baafskathedraal, in de Sint-Jacobskerk, in de Sint-Michielskerk, in de kapel van de Keure en voor het bisschoppelijk paleis. Geïllustreerd.

2458. MOORE E.B., *The Urban Fabric and Framework of Ghent in the Margins of Oxford, Bodleian Library, Mss Douce 5-6*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated Manuscripts, (Low Countries Series 8, nr. 11-12)*, Leuven, 2002, p. 983-1006.

2459. MUSSCHOOT A. M., *Couperus zoals Buysse hem zag. Over twee verschillende, maar toch verwante naturalisten, in Vlaanderen, 52*, (2003), p. 21-24.

2460. NACHTERGAELE V., *Les dessous parisiens d'un flirt franco-flamand*, in *Septentrion*, XXXII, (2003), nr. 1, p. 78-85. De auteur peilt naar de wortels van het succes dat 19de-eeuwse, overwegend Vlaamse auteurs, die nu vrijwel in de vergetelheid geraakt zijn, boekten in het Parijs van het fin-de siècle. Het gaat hier in eerste instantie om de Gentenaren Georges Rodenbach, Emile Verhaeren en Maurice Maeterlinck. Geïllustreerd.

2461. NYS G., *Typology of the Border Decoration in the Manuscripts of the Ghent-Bruges School*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated Manuscripts, (Low Countries Series 8, nr. 11-12)*, Leuven, 2002, p. 1007-1036.

2462. NYS G. & D. LIEVOIS, *Not Thimotheos again! The portrait of Godevaert de Wilde, receiver of Flanders and of Artois?*, in CARDON B. (ed.) *Corpus of illuminated manuscripts, (Low Countries Series 8)*, Leuven, 2002, p. 1037-1057. Een nieuwe analyse van het Thimotheos-portret van Jan van Eyck, van de inscriptie daarop en van de historische context waarin Van Eyck en zijn oeuvre te situeren zijn, brengt beide auteurs tot een voorstel om de voorgestelde man te identificeren met Godevaert de Wilde, ontvanger van Vlaanderen en Artesië. Geïllustreerd.

2463. PALMER M., *Art belge 1880-2000. D'Ensor à Margritte. D'Alechinsky à Panamarenko (Editions Racine)*, Bruxelles, 2003, 2 delen. Geïllustreerd {Nederlandse uitgave Lannoo}.

2464. PEETERS J., *Hermenricus van Gent en koning Ermeric in Van den vos Reynaerde*, in *Queeste*, 9, (2002), nr. 2, p. 87-97. In het verhaal van Reynaert weet de vos zich te redden via een verhaal over de schat van koning Ermeric, een Oost-Gotische koning beschreven door de gotische geschiedschrijver Jordanes. Hij wordt echter traditioneel ook in verband gebracht met de Germaanse heldensage. Ook in drie te Gent geschreven werken over de heilige Bavo wordt hij genoemd als mogelijke stichter van de stad waar hij een burcht zou gebouwd hebben. De auteur poneert hierbij de stelling dat de auteur van de *Miracula S. Bavonis* Ermanarik heeft ontleend aan het werk van Jordanes en aldus een basis zou hebben in de Latijnse geleerdecultuur en niet in de orale volkstalige overleveringen.

2465. PIRON P., *Deux siècles de signatures d'artistes de Belgique. Twee eeuwen signaturen van kunstenaars in België*, s.l., 2002, 700 blz. Ruim tien jaar geleden verschenen reeds twee boekdelen met autografen van Belgische kunstenaars. In dit boekdeel komen de nieuwe handtekeningen aan bod, aangevuld met een aantal reeds gepubliceerde signaturen omdat de vorige uitgave uitverkocht is.

2466. POULAIN N., *De Gentse edelsmid Bourdon en de art deco*, in *Interbellum*, 22, (2002), nr. 5, p. 5-15. Tekst van een referaat georganiseerd naar aanleiding van de tentoonstelling over de productie van het Gentse atelier Bourdon in het Zilvermuseum te Deurne. Daarin wordt een onderdeel van de tentoonstelling behandeld, die een aparte benadering vraagt, met name de art deco productie van het liturgisch edelsmeedwerk. Geïllustreerd.

2467. ROBERTS J. (ed.), *Royal Treasures. A Golden Jubilee Celebration, (The Royal Collection)*, London, 2002, 496 blz. Met de bespreking van onder meer miniaturen die door Gentenaar Lucas Horenbaut (ca. 1490-1544) werden vervaardigd. Geïllustreerd.

2468. ROGERS N., *Patrons and Purchasers: Evidence for the Original Owners of Books of Hours produced in the Low Countries for the English Market*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated Manuscripts, (Low Countries Series 8, nr. 11-12)*, Leuven, 2002, p. 1165-1182.

2469. SCHOONJANS J., *Jean-Léon Huens. Histoire illustrée de Belgique. Le peuple belge des origines au XV siècle*, (Editions Racine) Bruxelles-Ottignies, 2002, 120 blz. Eerste van een driedelige uitgave die tot doel heeft het volledige oeuvre van Jean Léon Huens (1943-2003), met name 550 prenten, uitgegeven in de reeks *s'Lands Glorie* door de uitgeverij *Historia*, opnieuw voor

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

het voetlicht te brengen naar aanleiding van het posthume eerbetoon dat de Belgische kunstenaar te beurt viel door de *Society of Illustrators* van New York. Een aantal taferelen refereren naar de geschiedenis van Gent. Geïllustreerd.

2470. SOMERS S., *The Varied Occupations of a Burgundian Scribe. Corrections and Additions Relating to Guillebert de Mets (c. 1390/1-after 1436)*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated Manuscripts, (Low Countries Series 8, nr. 11-12)*, Leuven, 2002, p. 1227-1246.

2471. TAYMANS H., *De herinneringsplakiet van de tentoonstelling "De Gouden eeuw der Grote Steden"*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 4, p. 236-251. Naar aanleiding van de werelddtentoonstelling in Brussel van 1958 werden in heel wat steden eveneens culturele en artistieke manifestaties georganiseerd. In Gent werd een prestigieuze tentoonstelling opgezet in de Sint-Pietersabdij, waarin de belangrijkste Europese steden hun kunstschaten zouden tonen. Er werd besloten aan binnen- en buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders en aan de medewerkers een penning te overhandigen als herinnering aan dit evenement. Het ontwerp was van Nelly Van Liefferinge en de plaketten werden geslagen door de firma Fonson van Brussel.

2472. TAYMANS H., *Een standbeeld en medaillon voor Lieven Bauwens in Ghendtsche Tydinghen*, 31, (2002), nr. 6, p. 327-344. Aandacht voor de medaille die vervaardigd werden door V. Lemaire bij de inhuldiging van het standbeeld van Lieven Bauwens. Enkele brieven van V. Lemaire aan het Gentse stadsbestuur zijn illustratief voor de persoonlijkheid van de ontwerper. Ook de controversiële levensloop van Bauwens en 2 recentere medailles worden toegelicht. Geïllustreerd.

2473. THEUNYNCK P., *Cherchez la femme. Karel van de Woestijne en de valse start van De Boomgaard* in *Literair-historisch tijdschrift ZL*, 2, (2002), nr. 1, p. 3-27. Enkele correcties op de ontstaansgeschiedenis van het tijdschrift *De Boomgaard*, dat sterk vereenzelvigd wordt met de figuur van André De Ridder. Weliswaar hadden ook Firmin Van Hecke en Karel van de Woestijne daarin een belangrijk aandeel, maar zij beslisten op de valreep om niet mee te doen. Karel van de Woestijne haakte af om persoonlijke redenen. De auteur zoekt uit hoe de vork in de steel zat.

2474. THEUNYNCK P., *Guido Gezelle en het tijdschrift Werk*, in *ZL*, 2, (2003), nr. 4, p. 34-42. Bijdrage over de moeilijkheden waarop Van de Woestijne en De Praetere stootten bij het proberen uitgeven van een gedichtenbundel door Gezelle in het pas opgerichte literaire tijdschrift *Werk* Er waren de problemen van zuiver menselijke aard, er waren de onduidelijkheden over het auteursrecht en tenslotte waren er financiële problemen.

2475. THEUNYNCK P., "In den rug geschoten"? Hoe Karel Van de Woestijne, door de rivaliteit tussen Leo Van Puyvelde en August Vermeylen, docent kon worden aan de universiteit van Gent (1920), in *Wetenschappelijke Tijdingen*, LXII, (2003), nr. 2, p. 112-136. De auteur schetst in welke omstandigheden Karel Van de Woestijne docent kon worden aan de Gentse Universiteit ondanks het feit dat hij zelfs zijn studies aan het Gentse atheneum van de Ottogracht niet had beëindigd. Theunynck wil een voorgaande studie die reeds gemaakt werd over dit gegeven, vervolledigen met documenten uit het dossier Jules Destrée, bewaard in het Rijksarchief, en artikelen uit de Vlaamse pers van die tijd.

2476. T'SJOEN Y., *Den Boktand (1925-1926). 'Laat De Boktand komen om de liefde Gods'. Richard Minne en Raymond Herreman maken plannen. Een becommentarieerde brieveneditie*, in *ZL*, 3, (2003), nr. 3, p. 4-27. Deze aflevering van het tijdschrift *ZL* concentreert zich op de geschiedenis van enkele 20ste-eeuwse literaire tijdschriften in Nederland en Vlaanderen, waaronder *De Boktand* uit 1925-1926 dat Raymond Herreman en Richard Minne wilden oprichten om de zelfgenoegzame Vlaamse literaire wereld te bestrijden.

2477. VAERNEWIJCK, E., *Cyriel Buysse en het Sint-Pietersvuur*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, 2002, nr. 31, p. 75-81. Het korte verhaal *Het Sint-Pietersvuur* uit het oeuvre van schrijver Cyriel Buysse vormt het uitgangspunt voor enkele toelichtingen uit zijn leven en over de volkse gebeurtenissen uit zijn omgeving die onder meer het vermelde verhaal hebben geïnspireerd.

2478. VAERNEWIJCK, E., *Het tekentalent van Richard Minne*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, 2002, nr. 31, p. 3-11. Over het verblijf van de Gentse dichter Richard Minne en zijn echtgenote Julienne Rowland in Bachten-Maria-Lerne en in Sint-Martens-Latem.

2479. VALVEKENS P., *Some Unknown Miniatures from the Circle of the "Master of Mary of Burgundy" and Lieven van Lathem: a Contribution to the Study of Flemish Miniature Art in the last Quarter of the 15th Century and the Patronage of Lodewijk van Gruuthuse*, in CARDON B. (ed.), *Corpus of illuminated Manuscripts*, (Low Countries Series 8, nr. 11-12), Leuven, 2002, p. 1337-1356.

2480. VAN BUYTEN L., *Naar een hiërarchie voor de stedelijke kunstnijverheden in de Zuidelijke Nederlanden 16de-18de eeuw. Methodologie en eerste resultaten*, in CARDON B. (ed.), *Corpus illuminated Manuscripts*, (Low Countries Series 8, nr. 11-12), Leuven, 2002, p. 1415-1428.

2481. VAN DEN BREM T. S. (dir.), *Bloemlezing uit de poëzie van Maurice Maeterlinck*, (*Dichters van nu*, 15), Gent, 2003, 195 blz.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2482. VANHAESEBROUCK K., *Geen rijker kroon dan eigen schoon? De programmatiepolitiek van Staf Bruggen en Hendrik Caspeele in bezettingstijd*, in *Wetenschappelijke Tijdingen*, LXII, (2003), nr. 1, p. 48-64. De auteur wil in eerste instantie de programmatiepolitiek van Staf Bruggen, directeur van de KNS in Gent, en van Hendrik Caspeele, directeur van de Koninklijke Stadsopera Gent, onder de loep nemen. De Duitse cultuurpolitiek wordt belicht, de problemen inzake programmatie en censuur van beide directeurs en tenslotte wordt een poging ondernomen om beide figuren in het kader van het Vlaams-nationalisme en de culturele collaboratie te situeren.

2483. VAN ROUVEROIJ S., *Cultuur als dwarsligger. Cultuurbeleidsplan van de stad Gent 2002-2007*, Gent, 2003, 80 blz.

2484. Vlieghe H., *Vlaamse Kunst en Vlaamse identiteit. Voorstellingen uit het interbellum*, in CARDON B. (ed.), *Corpus illuminated Manuscripts, (Low Countries Series 8, nr. 11-12)*, Leuven, 2002, p. 1597-1604.

2485. WISSE J., *Question of style: Two Illuminations by Gerard Horenbout in The Metropolitan Museum of Art*, in CARDON B. (ed.), *Corpus illuminated Manuscripts, (Low countries series 8, nr. 11-12)*, Leuven, 2002, p. 1665.

Materiële cultuur

2486. BRUYNEEL C., *Schaverdijnen*, in *De Gonde*, Melle, jg 21, 1993, nr. 1, p. 3-11. Over alle mogelijke vormen van schaatsen. Met verwijzing naar benen glissen die aan het Dobbelslot werden opgegraven. Geïllustreerd.

2487. BRUYNEEL C., *Het snorrebot*, in *De Gonde*, Melle, jg 21, 1993, nr. 1, p. 47-50. Met verwijzing naar een archeologische vondst uit de Gouvernmentstraat. Geïllustreerd.

2488. DE CLERCQ W., J. DESCHIETER & G. DE MULDER, *Merelbeke Poelstraat: bouwwerf PVT Caritas. Vroegmiddeleeuwse begraafplaats en nederzetting*, in DE KEGEL A, A. DEMEY & M. PIETERAERENS (dir.), *Monumentenzorg en Cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de Provincie Oost-Vlaanderen 2001*, Gent, 2002, p. 159-166. Niet in het minst belangrijk voor de Gentse regio door de ontdekking van een pottenbakkersoven waarin kogelpotten naar Rijnlants model werden vervaardigd. De nederzetting waartoe die pottenbakkersactiviteit behoort, kon op basis van het aardewerk en radiokoolstofdateringen in de 10de eeuw worden gesitueerd. Geïllustreerd.

2489. PATROUILLE E., *Laatmiddeleeuwse baksteenindustrie te Zeebrugge (prov. West-Vlaanderen)*, in *Archeologie in Vlaanderen*, Zellik, 1997-1998, nr. 6, p. 243-260. Het archeologisch onderzoek van twee laatmiddeleeuwse baksteenovens in de Zeebrugse achterhaven vormt de aanleiding voor een gron-

dige toelichting over veldovens waarin bakstenen werden geproduceerd en voor de productie van bakstenen in de late Middeleeuwen in de Brugse regio. De bevindingen worden ook vergeleken met de kennis die over hetzelfde onderwerp in andere regio's bekend is. Met vermelding van Gent. Geïllustreerd.

Heemkunde, volkskunde en genealogie

2490. ADAMS, M., *De memoires van een flik*, Deinze, 2002. Persoonlijke herinneringen van Maurice Adams die tussen 1936 en 1968 diverse Gentse politietaken vervulde. Het gaat om een tweede deel van zijn mémoires.

2491. BRAEKMAN W.L., *Gentse maandkalenderverzen uit de vroege zeventiende-eeuw*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32 (2003), nr. 1, p. 18-27. Gemaakt door Joos de Scheppere en in 1636 gepubliceerd bij Gerlacus Graet in Gent. Kalenderverzen in strofen met verwijzingen naar Gentse toestanden. Het bestudeerde exemplaar bevindt zich in de Gentse Universiteitsbibliotheek. Geïllustreerd. Vervolg in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 2, p. 94-99, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 3, p. 171-176, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 4, p. 251-255.

2492. BRAECKMAN W.L., *Koortsamulet, wapenzegen en urine tegen 'alteratie': Bornem, Gent en Zwevezele*, in *Oost-Vlaamse Zanten*, 77, (2002), nr. 2, p. 155-156. Met 17de-eeuwse gegevens.

2493. BRAEKMAN W.L., *Uit de Gentse Memorieboeken (17de en 18de eeuw)* in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 3, p. 180-187. Bloemlezing van enkele merkwaardige feiten uit de memorieboeken in het midden van de 19de eeuw opgesteld door Polydoor Vander Meersch waarbij hij een compilatie maakte uit acht kronieken en memorieboeken bestaande in handschrift.

2494. BRAEKMAN W.L., *Vergadering van het jongerengEZELSchap uit de Gentse Begijnengracht in 1707*, in *Van Mensen en Dingen*, I, (2003), nr. 2, p. 165-175. Handelt over een gedicht van de Gentse rederijker Jacobus Hije (1667-1749) waarin hij een vergadering beschrijft van het jaar 1707, van de ongetrouwde jongeren uit de straat of de buurt van de Begijnengracht. Vermoedelijk werden deze vergaderingen opgericht als tegenhanger van de vergaderingen van de volwassenen van de dekenij.

2495. CAPITEYN A., *Een briefje van een Egyptische schattenjager*, in *@rchieflink*, 3, (2003), nr. 3, p. 6. In de reeks brieven en handschriftelijk waardevolle stukken van het Stadsarchief bevindt zich een merkwaardig Italiaans briefje uit 1822 geschreven door J.B. Belzoni, een Italiaanse avonturier.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2496. CASSIMAN K., *Honderd jaar Bakkerij Haenebalcke te Drongen*, in *Dronghine, Jaarboek*, 2003, p. 59-74.
2497. CASSIMAN P., *Halewijnmolen*, in *Dronghine, Jaarboek* 2003, p. 89-95. Genealogische gegevens over de familie Goethals die vanaf 1875 in het bezit kwam van de Halewijnmolen, die reeds vermeld wordt in het landboek van Drongen in 1562.
2498. CASSIMAN A. & G. DRIESKENS, *De wereld verlaten. Uit het geheugen van de Bijloke*, (V.Z.W. *Gent Cultuurstad*), Gent, 2002, 104 blz. Het vertrek van de laatste cisterciënzermonialen uit de Bijlokesite, in december 2001, vormde de aanleiding voor de auteurs om aan de hand van bezoeken en gesprekken tal van details vast te leggen van hun leven: hun religieuze leven, hun leven in een gesloten gemeenschap en ook hun bijdrage in de ziekenzorg. Archiefphoto's van het klooster ondersteunen het levensverhaal van de laatste Bijlokezusters. Geïllustreerd.
2499. CLAES A. & K. VINCKE, *Sanctus. Meer dan 50 heiligen-herkennen*, (*Davidfonds*), Leuven, 2002 (300) blz. Alfabetisch overzicht van een 500 heiligen, gerangschikt volgens hun attribuut. Met alfabetische index op naam en met verklarende woordenlijst.
2500. CLAUWAERT J., *Een speurtocht doorheen oude familiepapieren*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32 (2003), nr. 1, p. 27-29. Over Remi Achiel Clauwaert (1891-1978) en zijn militaire verleden, onder meer in de Gentse Sint-Pieterskazerne.
2501. COLLUMBIEN H., *Gentse Memoriedagen 1-2-3 juni* in *Ghendtsche Tydinghen*, 31, (2002), nr. 6, p. 360-368.; 4-5-6 juni, 32, (2003), nr. 1, p. 30-39.; 7-8-9-10 juni, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 2, p. 107-119; 11-12-13-14-15 juni, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 3, p. 188-200; 16, 17, 18, en 19 juni, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 4, p. 256-263.
2502. COLUMBIEN H., *Gentse memoriedagen: 4-5-6 juni*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32 (2003), nr. 1, p. 30-39. Met vermelding over gebeurtenissen in de jaren 1305, 1482, 1517, 1557, 1578, 1637, 1648, 1694, 1695, 1773, 1780, 1787, 1805, 1806, 1819, 1820, 1822, 1842, 1872, 1886, 1918, 1924, 1926, 1940 en 1978.
2503. DE BAETS H., *Een verdwenen duivenmaatschappij "De jonge reizigers" uit Zwijnaarde*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, 2002, nr. 31, p. 123-130.

2504. DE CLEENE M., *Rituele planten in de volkscultuur, in Oost-Vlaamse Zanten*, 77, (2002) nr. 2, p. 86-101. Met gegevens die ook voor Gent en het Gentse van betekenis kunnen zijn. Geïllustreerd.
2505. DE COCK L., *Dialecten. Bij ons zéze dad azu (deel 1)*, in *Toerisme Oost-Vlaanderen*, 52, (2003), nr. 1, p. 14-18. Onderzoek naar het dialectlandchap in Oost-Vlaanderen waarbij het Gentse dialect benadrukt wordt. Eveneens aandacht voor de activiteiten van de Vakgroep Nederlandse taalkunde van de Gentse Universiteit zoals de taalkamer, ingericht in het Huis van Alijn, een multimediale presentatie waarbij de bezoeker de verschillende dialecten van het Vlaamse land beter kan leren kennen.
2506. DE GUSSEM J., *Het geheim van Hundelgem, in Gentse Cadenas*, XXII, (2003), nr. 1, p. 3-4.
2507. DEKEYSER E., *Het Agnus Dei als beschermer tegen alle onheil, in Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 6, p. 10-15. De auteur gaat op zoek naar de oorsprong en de betekenis ervan. Geïllustreerd.
2508. DEKEYSER E., *Familiegeschiedenis Mast 1320-2002. Van de vrije schippersnering en de vrije nering der wijschrodgers van Gent, s.l., 2002, 372 blz.* Verwerking van de nota's van ongeveer veertig jaar opzoekingswerk over de familie Mast, voorouders van de auteur.
2509. DE MAEYER L., *Een studie over harmonies en fanfares in Vlaanderen, in Oost-Vlaamse Zanten*, 77 (2002), nr. 2, p. 124-137. Met weergave van de algemene context van deze studie.
2510. DE PORRE A., *Nieuwjaarswensen, in @rchieflink*, 3, (2003), nr. 1, p. 1-2. Over nieuwjaarswensen op geporseleinde kaartjes en deze documenten als archiefbron. Geïllustreerd.
2511. DESMET G., *Portretbidprentjes-deel 5, in De Gonde*, Melle, 31, (2003), nr. 2, p. 3-9. Met verwijzingen naar Gentenaren. Geïllustreerd.
2512. DE TREMMERIE M., *Niet stuk te krijgen. Gentse halfvastenfoor, in Toerisme Oost-Vlaanderen*, 52, (2003), nr. 1, p. 32-34.
2513. DEVRIESE L., *Hij was van Parijs, in Ghendtsche Tydinghen*, 32 (2003), nr. 1, p. 55-58. Korte toelichting over Louis Verdonck, kleermaker in de Kammerstraat, op basis van een vertelling uit 1925.
2514. D'HOLLANDER J., *Sprokkels over Jef Denyn, de Gentse beiaard en de Koninklijke Beiaardschool, in Clocke Roeland, Gent*, 7 (2003), nr. 2, p. 12-15.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2515. DONCHE P., *Genealogie van de familie Masseau, in Vlaamse Stam*, 39, (2003), nr. 4, p. 289-306. Dit artikel sluit aan bij het eerste nummer van 2003 waarin het huizencomplex onderzocht werd aan de Lievebrug en waaruit bleek dat de familie Masseau dit pand het langst bewoond heeft, namelijk gedurende meer dan 130 jaar. In deze bijdrage wordt de familie die heel wat advocaten, griffiers, raadsheren in de Raad van Vlaanderen telde, genealogisch onderzocht.
2516. DUWIJN C., *De meisjesschool Drogen van zuster Regina tot zuster Overste, in Dronghine, Jaarboek, 2003*, p. 75-78.
2517. *Gentse helden. Of de verkeerde geschiedenis van de geteisterde straten waar grote en kleine Gentse heldenverhalen hun plaats heroveren, (V.Z.W. Kunst in de Stad)*, Gent, 2003, 207 blz. Met register van de opgenomen personages. Geïllustreerd.
2518. HEYMANS F., *Hendrik Conscience en Gent, in Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 2, p.62-85.
2519. HUFTIER A. & A. VERBRUGGHEN (uitg.), *Jean. Ray/John Flanders, La Flandre Libérale. Oeuvres complètes-volume 2*, Kuurne, 2003, 380 blz. Uitgave van de oorspronkelijke teksten van de verhalen die verschenen in de Gentse krant *La Flandre Libérale*. Ook de verslagen uit diezelfde krant over de zaak De Kremer-Vandenbogaerde vormen een onderdeel van deze publicatie evenals een aantal teksten uit de zestiger jaren, die de figuur van de mythische schrijver helpen verklaren.
2520. HUYS J., *De triomfante is terug, in Clocke Roeland*, 7, (2003), p. 5-6.
2521. KLUYSKENS P., *Van nuttige, rare en koddige Gentse almanakken, in Ghendtsche Tydinghen*, 31, (2002), nr. 6, p. 346-349. Heruitgave van een artikel geschreven door Pierre Kluyskens in 1959
2522. KLUYSKENS P., *Tsaar Alexander in Gent, in Ghendtsche Tydinghen*, 32 (2003), nr. 1, p. 2-8.
2523. LABYN M., *Gentse hotels vroeger en nu, in De Draeke*, 26, (2002), nr. 1, p. 9-12. Vervolg van een artikel verschenen in de jaargang 25, nr. 3. Geïllustreerd.
2524. LEVIS E., *t'Gents spant de kruune!*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 2, p. 103-107. Gentse uitdrukkingen waarin de dagen van de week voorkomen.

2525. LEVIS E., *t'Gents spant de kruune!*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 3, p. 161-171. Gentse uitdrukkingen waarin getallen voorkomen.
2526. LEVIS E., *t'Gents spant de kruune!* in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 4, p. 264-269. Over de "vetjes" van Karel Waeri.
2527. LULLY Y., *Herinneringen aan mijn schooltijd*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 1, p. 15-18. Herinneringen aan de basisschool Dr. Jean Herrel in de Sleepstraat te Gent.
2528. LULLY Y., *Hoe het toen was*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 2, p. 100-103. Herinneringen aan een jeugd in Gent.
2529. LULLY Y., *Verder dagdromend*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32, (2003), nr. 3, p. 176-179. Jeugdherinneringen uit het Gentse.
2530. MAES D., *Heerlijkheden en lenen te Drongen en te Baarle (3)*, in *Dronghine*, Jaarboek 2003, p. 97-143.
2531. OSSIEUR E., *Sturtende regen en waaierende sargiën in 1671*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32 (2003), nr. 1, p. 48-49.
2532. PIETERAERENS M., P. DEVOS & L. ROBYNS, *Vermaerd door mirakelen en toeloop des volks. Over heiligen, hun attributen en andere christelijke symbolen*, (Provinciebestuur Oost-Vlaanderen), Gent, 2002, 52 blz. Korte duiding over heiligen en hun iconografische voorstelling in kerken in Oost-Vlaanderen, onder meer ook in Groot-Gent. Geïllustreerd.
2533. ROEGIERS J. (red.), *Arenberg in de Lage Landen. Een hoogadelijk huis in Vlaanderen en Nederland*, Leuven, 2002, 407 blz. Deze publicatie is reeds de derde in een reeks over de domeinen van de familie Arenberg. Familiegeschiedenis met enkele verwijzingen onder meer naar de burggraaf van Gent. Geïllustreerd.
2534. RZOSKA B., *Maurits De Meyer en de constructie van een Vlaams-Nederlandse 'cultuurruimte'*, in *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis*, 29, (2003), nr. 2, p. 167-188. De auteur wil nagaan hoe Maurits De Meyer, directeur van de Standaardboekhandel en belangrijk speler binnen de kring van Vlaamse volkskundigen, zich verhiel tot de nationaliteitenkwestie in België. Hij besteedt daarbij bijzondere aandacht aan de plannen voor een gezamenlijke Vlaams-Nederlandse Volkskunde-atlas waarvan De Meyer een prominente bezieler was.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2535. RZOSKA B. & B. HENKES, *Volkskunde en Groot-Germaanse cultuurpolitiek in Vlaanderen, 1934-1944*, in *Bijdragen tot de Eigentijdse Geschiedenis*, 11, (2003), p. 71-100. Stamverwantschap tussen Vlamingen, Nederlanders en Duitsers behoorde tot het gangbare gedachtegoed van de meeste volkskundigen en andere cultuurwetenschappers tijdens het interbellum. Nochtans wordt door de auteurs aangenomen dat de Vlaamse Volkskunde eerder door propagandistische krachten van buitenaf aangetast raakte en niet zozeer door interne krachten: dat het ging om een jonge nog nauwelijks geïnstitutionaliseerde wetenschap, de communautaire kwestie in België en bovendien de hoofdzakelijk katholieke gerichtheid, bemoeilijkten het werk van Hans Schneider, de gangmaker van de SS-cultuurpolitiek in Nederland en Vlaanderen.
2536. STEEGHERS W., *Gentse poorters uit Roeselare (1542-1796)*, in *Vlaamse Stam*, 39, (2003), nr. 1, p.112.
2537. VAN DE VELDE F.M.M., *Familie en geschiedenis: herkomst-inwijking-integratie en diaspora van zes generaties Pel(l)is(s)i(er) in de verscheurde Nederlanden*, in *Vlaamse Stam*, 39, (2003), nr. 1, p. 61-111.
2538. VAN EECKHOUDT L., *Een Augustijns bedevaartvaantje: Sint-Stefanus en Sint-Rita ter gelegenheid van de viering van de 200ste verjaardag van de Sint-Stefanusparochie te Gent*, in *Oost-Vlaamse Zanten*, LXXVII, (2002), nr. 2, p. 148-151.
2539. VAN GANSBEKE J., *Café "In den Karpel"*, in *Dronghine, Jaarboek*, 2003, p. 79-88. Geschiedenis van een populair café vanaf de stichting in 1862 door Victor De Meyer tot op heden.
2540. VAN GANSBEKE J., *De Drongense civiele bescherming*, in *Dronghine, Jaarboek*, 2003, p. 1-11. Bondig overzicht van de geschiedenis, de taken en de leden van de Drongense civiele bescherming van bij haar oprichting in 1961 tot de ontbinding in 1993.
2541. VAN KEYMEULEN J., *Themanummer Taalkamer*, in *Oost-Vlaamse Zanten*, LXXVII, (2002), nrs. 3 & 4, p. 165-268. Themanummer gewijd aan de dialectologie en de *Taalkamer* in het Huis van Alijn dat het geluidsarchief herbergt dat in de zestiger en zeventiger jaren van de 20ste eeuw werd aangelegd aan het Seminarie voor Nederlandse Taalkunde en Vlaamse Dialectologie aan de Universiteit Gent. Het gaat om een grote verzameling bandopnames met gesprekken in dialect. Een apart hoofdstuk wordt aan het Gents gewijd. Geïllustreerd.

2542. VAN RYSSEL D., *1842: vierling te Gent in Ghendtsche Tydinghen*, 31, (2002), nr. 6, p. 350-351. Over een vierling (meisjes), geboren in de Abeelstraat te Gent in 1842.
2543. VAN RYSSEL D., *Duvel*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 32 (2003), nr. 1, p. 51-54. Over het brouwen van dit bier en de verspreiding in Gent.
2544. VELDEMAN P., *Alle registers open...genealogische bronnen over de burgerwacht in België (1831-1914)*, in *Vlaamse Stam*, 39 (2003), nr. 3, p. 247-270.
2545. VERAVERBEKE E., *Voor u gekozen. Heiligen in de woonkamer, in Van Mensen & Dingen. Tijdschrift voor volkscultuur in Vlaanderen*, Gent, 1 (2003), nr. 1, p. 94-95. Met verwijzing naar de verzameling van het Huis van Alijn aan de Kraanlei. Geïllustreerd.
2546. VERBEKE T., *De oorsprong van de moderne duivensport*, in *Van mensen en dingen. Tijdschrift voor Volkscultuur in Vlaanderen*, 1, (2003), nr. 1, p. 5-38. Poging om de relatie mens-duif en de duivensport historisch te kaderen. Verwijzingen naar Gent.
2547. VIAENE S., *Gebuurten en dekenijen*, in *@rchieflink*, 3, (2003), nr. 1, p. 6. Beknopte toelichting over Reeks 128 in het Gentse Stadsarchief, met bronnen over de *Gebuurten*, van 1473 tot 1933. Geïllustreerd.
2548. VLEESHOUWERS D., *Een Drongense onderwijsfamilie in de 20ste eeuw*, in *Dronghine, Jaarboek*, 2003, p. 169-175.

Biografieën

2549. AUDENAERT R. & D. MUSSCHOOT, *En toen kwam de vijand...*, Tielt, 2003, 234 blz. Zoektocht naar het verleden van Rita Audenaerts ouders: moeder **Marie-Louise Audenaert** was tijdens de Tweede Wereldoorlog een spionne voor de geallieerden. De vader, Herman Van Ooteghem, werd als collaborateur ter dood veroordeeld en belandde in de gevangenis van Sint-Gillis. Geïllustreerd.
2550. BRAEKMAN W.L., *Leven en werk van de Gentse rederijker Jacobus Hije (1667-1749)*, *Facultés universitaires Saint-Louis. Studiecentrum 18de-eeuwse Zuid-Nederlandse Letterkunde*, cahier nr. 21, Brussel 2002. De auteur beklemtoont het belang van een **Jacobus Hye** (1667-1749) door zijn tijdgenoten bijzonder gewaardeerde Gentse dichter, zanger en entertainer, die echter snel in de vergetelheid geraakte.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2551. CALLANT E., *Jan Van den Eeden (vervolg en slot)*, in *Ghendtsche Tydinghen*, 31, (2002), nr. 6, p. 351-358. Artikels verschenen in het *Zondagsblad* van 1918, over de Gentse toondichter **Jan Van den Eeden**.

2552. CRANE N., *Mercator. De man die de aarde in kaart bracht*, Amsterdam, 2003, 365 blz. Levensverhaal van **Gerard Mercator**, geplaatst in de context van zijn tijd waarin humanisme, wetenschappelijke vooruitgang, geloof en inquisitie, de wereld zijn huidige vorm hebben gegeven. Verwijzingen naar de wandkaart van Vlaanderen, getekend door de Gentenaar Pieter van der Beke en in 1538 gedrukt door Pieter de Keyser en naar de opstand van de Gentenaren tegen Keizer Karel in 1539. Geïllustreerd.

2553. DEDEURWAERDER J., *Professor Speleers. Een biografie, (Perspectief Uitgaven & Academia Press)*, Antwerpen-Gent, 2000, 912 blz. Kroniek over **Reimond Speleers** (1876-1951), een flamingant die een weliswaar bescheiden rol speelde in de Vlaamse beweging. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was hij hoogleraar en ook rector aan de vernerlandste Universiteit van Gent. Ook in de Tweede Wereldoorlog was hij aan dezelfde instelling verbonden.

2554. LEMMENS D., *Musicus Frans August Gevaert 175 jaar geleden geboren*, in *De Gonde*, Melle, 31, (2003), nr. 2, p. 23-37. Beknopte biografische schets van **Frans August Gevaert** (1828-1908), componist van onder meer het Arteveldelied, evenals van de cantates *Breydel en de Coninck, België* en *Le règne de Leopold II*. Hij studeerde aan het Gentse conservatorium en was ook enige tijd in Gent gevestigd. Samen met andere familieleden richtte hij de muziekkuitgeverij Gevaert op en de gelijknamige pianohandel. Met als bijlage een overzicht van zijn muzikale oeuvre, zijn theoretische publicaties en de officiële functies die hij vervulde. Geïllustreerd.

2555. OSSIEUR E., *Raellen Hubertus*, in *Nationaal Biografisch Woordenboek, Koninklijke Academiën van België*, nr. 16, Brussel, 2002, p. 651-656. Biografie van **Hubertus Raellen** (1656-1721), primus van de universiteit van Leuven, kanunnik en rector van de benedictinessen van Vorst. Hij werd geboren in de Sint-Jacobsparochie te Gent en volgde school in het college van de paters augustijnen in Gent.

2556. PREVENIER W., C.YSEBAERT & L. PAREYN (red.), *Vijftig jaar liberale praxis. Willy De Clercq vijfenzeventig jaar*, Gent, 2002. Overzicht van de politieke carrière van de Gentse politicus met heel wat getuigenissen van collega's-politici, familieleden en vrienden. Geïllustreerd.

2557. VAERNEWYCK, E., *Mijnheer Gaston. Leven en werk van toneelschrijver Gaston Martens*, in *Jaarboek Heemkring Scheldeveld*, 2002, nr. 31, p. 83-121. Toneelschrijver **Gaston Martens** (1883-1967) is uit Zulte afkomstig, waar

hij ook het langst verbleef. Zijn oeuvre is ongetwijfeld ook mede geïnspireerd door het toneellevens in het naburige Gent. In zijn latere leven woonde hij ook enkele jaren in Gent, waar hij onder meer *Zomeravond* schreef. De bijdrage overschouwt het uitgebreide gamma van geschriften en geeft ook een overzicht van verfilmingen van Martens' werk. Met bibliografie als bijlage. Geïllustreerd.

2558. VAN CAMPENHOUT N.(red.), *Opstellen voor een inspirerende non-conformist. Een huldeboek voor Werner Vandenabeele (1926-2000)*, Lokeren, 2002, 279 blz. In een twintigtal historische essays wordt hulde gebracht aan **Werner Vandenabeele** historicus, leerkracht geschiedenis, historisch publicist, linkse flamingant en actief medewerker van het *Documentatie- en Archiefcentrum van de Communistische Beweging*, met thema's die hem nauw aan het hart lagen zoals de Tweede Wereldoorlog, het linkse en Vlaamse gedachtengoed en Lokeren. In twee bijdragen wordt een stukje Gentse geschiedenis geschreven met name over de Gentse socialisten voor de Eerste Wereldoorlog en over de Rijksuniversiteit en de *Ecole des Hautes Etudes* in 1945-1946. Geïllustreerd.

2559. VAN DAELE J., *Van Gent tot Genève. Louis Varlez. Een biografie (Academia Press, Amsab & Liberaal Archief)*, Gent, 2002, 248 blz. Goed gestoffeerde levensgeschiedenis van **Louis Varlez** (1868-1930), een wetenschapsman van internationale betekenis die vooral van betekenis was voor de ontwikkeling van de sociale politiek van in de late 19de tot het midden van de 20ste eeuw. Geïllustreerd.

2560. VANDEN BAVIERE P. & J. ROEGIERS, **Joannes Baptista De Smet (Lokeren, 1674 - Gent, 1741)**, *de Lokerse bisschop van Ieper en Gent, in Heemkring "De Souvereinen"*, Buitengewone uitgave nr. 8, Lokeren, 2003, 70 blz. Geïllustreerd.

2561. VAN DEN BERGHE G., *Van "aliéné" tot "outsider". De geboorte van de psychiatrie en Joseph Guislain*, in *Ons Erfdeel*, XLVI, (2003), nr. 1, p. 71-79. Naar aanleiding van de recente bruikleen van *outsiderskunst* van het *Stadshof* (Zwolle) aan het Gentse *Museum Dr. Guislain* belicht de auteur de betekenis van **Jozef Guislain** die de bakens wist uit te zetten voor een wetenschappelijke en menswaardige behandeling van de geesteszieken.

2562. VAN DE VELDE P., *De drukkersfamilie Vander Haeghen en de "Gazette van Gent"*, in *Oost-Vlaamse Zanten*, 77 (2002), nr. 2, p. 102-123. De beknopte levensschetsen van **Désiré Jean Vander Haeghen** (1797-1850), **Eugeen Vander Haeghen** (1829-1880) en **Arnold Vander Haeghen** (1869-1942) worden gesitueerd in een ruimere context: het drukkersbedrijf in de Veldstraat (thans Hotel Vander Haeghen, Veldstraat 82), de uitgave van de *Gazette van Gent* en andere drukwerken van dit bedrijf, de ontwikkeling van de drukkunst. Geïllustreerd.

BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT 2002-2003

2563. VAN HAVERBEKE E., *Gentse cultuurprijs voor Daniël Lievois*, in *Genealogie en Heraldiek in Vlaanderen*, 1, (2003), nr. 4, p. 241-246. Met het publiceren van een bijdrage over het toekennen van de Cultuurprijs van de Stad Gent aan **Daniel Lievois** willen de genealogen hun waardering uiten voor het werk van deze historicus.

2564. WILS L., *Blinde oogmeesters. Reimond Speleers 1876-1951* in *Wetenschappelijke tijdingen*, LXI, (2002) nr. 4, p. 212-219. Bijdrage over **Reimond Speleers** vooraanstaande figuur van het Gentse en het Oost-Vlaamse flamingantisme die gevestigd als oogarts in Gent, een belangrijke rol heeft gespeeld in het bereiken van een consensus over de Gentse Universiteit.

NAAMINDEX BIBLIOGRAFIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN GENT

ADAMS M.	2490	DE CLERCK K.	2349
ADRIAEN M.	2326	DE CLERCQ L.	2433
ALBRECHT H.	2344	DE CLERCQ M.	2350, 2395, 2396
ALLEGAERT P.	2295	DE CLERCQ W.	2488
ALLEGAERT P.	2428	DE COCK L.	2505
ANTROP M.	2313	DE DECKER S.	2397
AUDENAERT R.	2549	DEDEURWAERDER J.	2553
BACKS J.	2345, 2346	DEFOORT H.	2298, 2352
BAILLIEUL B.	2388, 2389	DE GENDT M.	2353
BALDEWIJNS J.	2429	DE GUSSEM J.	2506
BEERNAERT B.	2390	DE HERDT R.	2334, 2376 - 2380, 2399
BOIJEN R.	2368	DE JODE M.	2398
BOONE M.	2314, 2315	DE JONGE K.	2400
BOURGEOIS J.	2309	DE KEGEL A.	2401
BOURGOIS I.	2309	DE KEUKELEIRE E.	2402
BRACKE L.	2285	DEKEYSER E.	2507, 2508
BRACKS D.	2296	DE LEYE L.	2437
BRAEKMAN W.L.	2430, 2491- 2494, 2550	DE LONGIE B.	2311
BRIELS J.	2328	DE MAEYER J.	2438
BRUGGEMAN A.	2391, 2392	DE MAEYER L.	2509
BRUYNEEL C.	2486, 2487	DEMEY A.	2401, 2403
BUYST E.	2374	DE MULDER G.	2488
CAILLIAU A.	2295	DENECKERE G.	2354
CALLANT E.	2551	DE NIL B.	2404
CAPITEYN A..	2495	DE PORRE A.	2510
CARDON B.	2431	DE PREESTER F.	2295
CASSIMAN A.	2498	DE PUYDT A.M.	2388
CASSIMAN K.	2329, 2432, 2496	DEROLEZ A.	2385
CASSIMAN P.	2286, 2497	DEROM S.	2388, 2389
CAUCHIES J.M.	2330	DE SCHAEPPRIJVER S.	2439
CELIS M.M.	2433	DESCHIETER J.	2488
CHARLES L.	2287, 2297, 2316, 2393	DE SCHRYVER A.	2440
CHARLES-ROUX E.	2317	DESEIJN G.	2381, 2382
CHERETTE B.	2309, 2310	DESMET G.	2511
CLAES A.	2499	DE SMUL R.	2383, 2384
CLARK G.	2434	DE TREMERIE M	2299, 2512
CLARK G.T.	2435	DEVILLEZ V.	2441
CLAUWAERT J.	2500	DEVISSCHER H.	2442
COLLET E.	2347	DEVLIEGER L.	2405
COLLUMBIEN H.	2501, 2502	DE VOS D.	2443
CRANE E.	2552	DE VOS J.	2355
CRANE N.	2331	DEVOS P.	2372, 2403, 2532
CREVE P.	2436	DEVRIESE L.	2300, 2406 - 2408, 2444, 2513
CRYNYS P.	2296	DE VUYST W.	2298, 2304
DAMBROYNE J.	2318, 2319	DE WAELE M.	2356
DE BAETS A.	2332	DE WEERDT C.	2298
DE BAETS H.	2503	D'HOLLANDER J.	2445, 2514
DE BAETS I.	2375	D'HOOGHE K.	2409
DE BOT H.	2394	DONCHE P.	2410, 2515
DECEULAER H.	2333	DRIESKENS G.	2498
DECKERS M.	2348	DUJARDIN C.	2386
DE CLEENE M.	2504		

INDEX

DUMOLYN J.	2320, 2321	PATROUILLE E.	2489
DUVERGER E.	2446	PEETERS J.	2464
DUWELZ Y.	2296	PETRENS O.	2364
DUWIJN C.	2516	PIETERAERENS M.	2401, 2403, 2420,
ERVYNCK G.	2288	2437, 2532	
EVERAERT G.	2304, 2393, 2411, 2412	PIRON P.	2465
FELTKAMP R.	2447	POULAIN N.	2466
FIERLAFIJN M.	2413	PREVENIER W.	2556
FONCKE H.	2414	RANSHUYSEN L.	2301
FRIANT L.	2415	ROBA J.-L.	2296
GOOSSENS M.	2357	ROBERTS J.	2467
HAEMERS J.	2322	ROBYNS L.	2403, 2532
HAINÉ M.	2448	ROEGIERS J.	2533, 2560
HEIRMAN K.	2305	ROGERS N.	2468
HEMELSOET A.	2358	ROMMELAERE J.	2311
HENKES B.	2535	RUTTEN K.	2305
HEYMANS F.	2518	RZOSKA B.	2534, 2535
HUFTIER A.	2519	SCHEPENS E.	2340, 2341
HUYGHE J.	2305	SCHOONJANS J.	2469
HUYS J.	2335, 2520	SCHOTTE B.	2390
HUYS P.	2416, 2417	SEBERECHTS F.	2365
JACOBS V.	2296	SEIPEL W.	2312
JANSSSENS G.	2289, 2297, 2359	SNAET J.	2433
KLUYSKENS P.	2336, 2360, 2453, 2521,	SOETE A.	2374
2522		SOMERS S.	2470
KORTWEG A.S.	2454	SOTTIAUX K.	2366
LABYN M.	2523	STEEGHERS W.	2536
LALEMAN M.C.	2287, 2304 - 2307, 2393	STOOPS G.	2305, 2306
LECLERCQ A.	2387	SUDAN O.	2382
LEEMAN K.	2388	TAGHON P.	2297
LEMMENS D.	2554	TALLIER P.A.	2368
LEOPOLD Br.	2418	TAYMANS H.	2471, 2472
LEVIS E.	2524 - 2526	THEUNYNCK P.	2473 - 2475
LEYDER D.	2337	T'SJOEN Y.	2476
LIEVOIS D.	2304, 2305, 2323, 2393, 2462	VAERNEWIJCK E.	2477, 2478, 2557
LULLY Y.	2527, 2528, 2529	VALVEKENS P.	2479
LUST J.	2455	VAN ACKER D.	2302
MAES D.	2361, 2530	VAN AERSCHOT-VAN HAEVERBEECK	
MAISON G.	2362	S.	2421
MAJERUS P.	2419	VAN BUYTEN L.	2480
MARECHAL G.	2326	VAN CAMPENHOUT N.	2558
MARTENS M.P.J.	2456	VAN DAELE J.	2559
MEGANCK L.	2414	VANDAELE K.	2369
MEILLANDER V.	2287	VAN DAMME G.	2422
MERTENS J.	2290	VAN DAMME J.	2403
MEULEMEESTER J.L.	2457	VANDEN BAVIERE P.	2560
MOERMANS K.	2321	VAN DEN BERGHE G.	2561
MOORE E.B.	2458	VAN DEN BORRE P.	2423
MOUTON O.	2363	VAN DEN BREMT S.	2481
MUSSCHOOT A.M.	2459	VANDERMEERSCH K.	2292
MUSSCHOOT D.	2549	VAN DER STOCK J.	2431
NACHTERGAELE V.	2460	VAN DE VELDE F.M.M.	2537
NEVEJANS A.	2324	VAN DE VELDE P.	2562
NYS G.	2461, 2462	VANDEWALLE P.	2290
OSSIEUR E.	2338, 2339, 2531, 2555	VAN DOORNE G.	2424, 2425
PALMER M.	2463	VAN EECKHOUDT L.	2538
PAREYN L.	2556	VAN EENOOGE D.	2390

INDEX

VAN GANSBEKE J.	2539, 2540	VERBERCKMOES J.	2342
VANHAESEBROUCK K.	2482	VERBRUGGEN P.	2436
VANHAUTE E.	2370	VERBRUGGHEN A.	2519
VAN HAVERBEKE E.	2563	VERHEEKE G.	2293
VANHEE D.	2305	VERHOOSSEL H.	2374
VANHEE T.	2371	VERMEIREN G.	2304 - 2307
VANHOUTTE E.	2325	VERMEULEN F.	2313
VAN HUMBEEK F.	2297	VERMEULEN I.	2343
VAN KERCHOVE D.	2437	VERTRIEST N.	2295
VAN KEYMEULEN J.	2326, 2541	VIAENE AWOUTERS, L.	2303
VAN LEEUWEN J.	2327	VIAENE P.	2294, 2426
VAN MEIRVENNE R.	2372	VIAENE S.	2547
VAN PETEGHEM B.	2363	VINCKE K.	2499
VAN ROEYEN G.	2380	VLEESHOUWERS D.	2548
VAN ROUVEROIJ S.	2483	VLIEGHE H.	2484
VAN RYSSEL D.	2542, 2543	WARLOP E.	2303
VAN STAPELE N.	2429	WILLEMOT O.G.	2427
VAN STRYDONCK M.	2308	WILS L.	2564
VAN YPERSELE DE STRIHOU A. & P.	2362	WISSE J.	2485
VANWIJNSBERGHE D.	2431	WOLINSKI M.	2323
VELDEMAN P.	2373, 2544	WOUTERS L.	2303
VERAVERBEKE E.	2545	YSEBAERT C.	2556
VERBEKE T.	2546		